Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 10 июль 1968 йил, чоршанба ◆ № 159 (14.021). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ХИЛМА-ХИЛ МАҲСУЛОТЛАР

Наманган консерва заводи йилдан-йилга кенгайтирилмоқда. Бу ерда янги цехлар қурилиши билан бирга, мукаммал машина-ускуналар ўрнатишга ҳам алоҳида эътибор бериляпти. Натижада маҳсулот хиллари кўпаймоқда. Бир неча йил илгари 10-12 хил мева ҳамда сабзавот консервалари тайёрлаб чиқарилган бўлса, ҳозир уларнинг тури икки баравар ортди.

Консерва цехида замонавий ярим автомат машина ўрнатилди. Шу автоматнинг ишга туширилиши билан меҳнат унумдорлиги 25 процент ортди. Янги ускуналарни ўрнатиш, монтажлаш, синовдан ўтказишда ҳамда ишга туширишда В. Балобов, А. Мингалиев каби ишчилар алоҳида ибрат бўлишди. Жамолхон Муҳиддинов, Абдужаббор Хўжаназаров, Рима Третьякова каби ишчилар янги аппаратларни моҳирлик билан бошқармоқдалар.

А. ХУСАИНОВ.

ТАШКИЛОТЧИЛИК ВА СИЁСИЙ-ОММАВИЙ ИШЛАР ЮКСАКЛИГИ УЧУН

Ташкилотчилик ва сиёсий оммавий ишларни такомиллаштириш, унинг таъсирчанлигини кучайтириш, ташкилотчилик тадбирлари билан идеологик фаолиятнинг бирлигини таъминлаш масалалари ҳамиша партиямизнинг диққат марказида бўлиб келди. КПСС XXIII съездида ҳам бу масалаларга катта эътибор берилди. Съезд ҳужжатларида партияни ташкилий ва ғоявий-сиёсий жиҳатдан тағин ҳам мустаҳкамлаш, партиянинг омма билан алоқасини янада кенгайтириш, коммунистик қурилишнинг ҳамма жараёнларига партия раҳбарлигини тобора кучайтиришни таъминлашга қаратилган тадбирлар аниқ ва равшан белгилаб берилган.

Республикамиз партия ташкилоти КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, партиявий раҳбарлик услуби ва методларини такомиллаштирмоқда, ташкилотчилик ва идеология ишларини кучайтириб, бу ишлар меҳнаткашларнинг ижодий активлигини оширишга, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли адо этишга хизмат қилиши учун интилмоқда. Партия ташкилотларининг бу муваффақиятли ишлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XII пленумида қониқиш билан таъкидланди.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятида ишчанлик, бир мақсадни кўзлаб иш юритиш, оперативлик ва конкретлик, коллективчилик принципларига қатъий риоя қилиш фазилатлари тобора кўпроқ намоён бўлмоқда. Партия ташкилотлари фаолиятида маъмуриятчилик, совет ва хўжалик органларининг ўрнини босиш сингари иллатлар қатъият билан тугатилмоқда. Партия ташкилотлари экономика ва маданий қурилишга ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилмоқдалар.

Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашни янада яхшилаш соҳасида, партия ва давлат аппаратининг барча звеноларини қобилиятли, билимдон кадрлар билан мустаҳкамлаш борасида кўп иш қилинди. Ҳозир шаҳар партия комитетлари ва шаҳарлардаги район партия комитетларининг ҳамма биринчи секретарлари, қишлоқ райкомлари биринчи секретарларининг 95 проценти, шаҳар ижроия комитетлари раисларининг 84 проценти ва республикадаги райижроком раисларининг 90 процентдан кўпроғи олий маълумотли кишилардир. Партия аппаратидаги барча ходимларнинг 72 процентини олий маълумотли кишилар ташкил этади. Совхоз директорлари ва колхоз раислари орасида олий маълумотга эга бўлганларнинг сони анча ўсди. Кадрларнинг камол топиши, ғоявий чиниқиши ва ишчанлик малакасини ҳосил қилишида КПСС Марказий Комитети қарори билан ташкил этилган партия ва совет ходимларини қайта тайёрловчи доимий курсларнинг ташкил этилиши муҳим омил бўлди.

Шуниси қувончлики, раҳбар кадрлар состави муқим бўлиб қолди. Ходимларга ишонч ва ҳурмат билан қарашдан иборат практиканинг жорий этилиши яхши самара бермоқда. Одамлар дадил, собитқадам ва ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

Республикада бошланғич партия ташкилотларини янада мустаҳкамлаш, уларнинг роли ва жанговарлигини кучайтиришга қаратилган муҳим тадбирлар амалга оширилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг 1966 йил ноябрда бўлиб ўтган V пленуми бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини яхшилаш тадбирлари ҳақидаги масалани махсус муҳокама этди. Шунингдек, бу масала область, шаҳар ва район партия комитетларининг пленумларида ҳам кўриб чиқилди. Бир қатор партия комитетларининг партия қуйи звеносига раҳбарлиги ҳақидаги ҳисоботи тингланди.

Буларнинг ҳаммаси яхши самара бермоқда. Бошланғич партия ташкилотлари сон жиҳатидан ўсиб, уларнинг тармоғи кенгайди, коммунистларни жой-жойига қўйиш яхшиланди. Ҳозир Ўзбекистон Компартияси сафларида салкам 380 минг партия аъзоси ва кандидати бор. Кейинги уч йил ичида республикадаги цех партия ташкилотларининг миқдори 18 процент, партия группалари эса 42 процент ошди. Бошланғич ташкилотлар фаолиятида конкретлик ва бир мақсадни кўзлаб ишлаш таркиб топмоқда. Тарбиявий ва ташкилотчилик ишлари маркази бевосита цехларга, бўлим ва бригадаларга кўчди. Партиявий ички ишлар савияси кўтарилди.

Партия ташкилотларининг идеологик ишлари жонланди. Партия ташкилотлари коммунистлар ва партиясизларнинг марксча-ленинча назарияни эгаллашига, пропаганданинг оммавий усулларини ривожлантиришга кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар. Сиёсий-оммавий ишда янги-янги формалар вужудга келиб, бу ишнинг мазмуни бойиди.

Партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишларини янада кучайтириш, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик усул ва услубларини такомиллаштириш лозим. Бу шунинг учун ҳам зарурки, ҳали бир қатор партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари фаолиятида катта нуқсонлар бор. Баъзи партия органлари саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалигидаги аҳволни юзаки таҳлил этиб, масалага танқидий нуқтаи назардан ёндошмаётирлар. Улар ўртача кўрсаткичлар билан кифояланиб қолиб, бу кўрсаткичлар соясидаги камчилик ва нуқсонларни пайқамаётирлар.

Айрим партия комитетлари раҳбарликнинг турмуш қоралаган усулларидан тўла воз кечганларича йўқ. Улар кўпинча ўзларига тегишли бўлмаган вазифаларни олиб, совет, хўжалик ва жамоат органлари ўрнини босишга ҳаракат қиладилар, бу билан мазкур ташкилотларнинг мустақиллиги ва ташаббусини чеклаб қўядилар, топширилган иш учун уларнинг масъулиятини пасайтирадилар.

Партия ташкилотларининг идеологик фаолиятида, партиявий-ички ишларни йўлга қўйишда жиддий нуқсонлар мавжуд. Баъзи жойларда коммунистларнинг марксча-ленинча назарияни чуқур ўрганмаслик, ишлаб чиқаришда авангардлик ролини ўйнамаслик, ижтимоий ҳаётда фаол қатнашмаслик ва турмушда номуносиб хатти-ҳаракатлар қилиши сингари ҳоллар билан келишиб келмоқдалар. Омма орасида сиёсий иш олиб боришда жанговарликка ҳамиша ҳам эришиляпти деб бўлмайди. Баъзи партия ташкилотлари КПСС сафларининг ўсишига етарли эътибор бермаяптилар. Партия йиғилишларини ўтказишда расмиятчиликка йўл қўймоқдалар, қарорларнинг ижросини етарли назорат қилмаётирлар. Вазифа — мазкур камчиликларни тезроқ тугатиш, ташкилотчилик ва сиёсий ишларни ҳозирги давр талаблари даражасига кўтаришдан иборат.

Саноат соҳасида асосий диққат-эътиборни ижтимоий ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлиги самарасини оширишга, техника тараққиётини кучайтиришга, ички резервларни ишга солиш ва маҳсулот сифатини яхшилашга қаратиш зарур. Бунинг учун эса корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаолиятини чуқур ўрганиш ва таҳлил этиш, хўжалик ислоҳотини амалга оширишда уларга амалий ёрдам кўрсатиш, планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги тартиби афзалликларидан тўлароқ фойдаланишда йўл-йўриқ кўрсатиш даркор.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари капитал қурилишнинг юксак суръатларда боришини таъминлашлари зарур. Улар капитал маблағлардан самарали фойдаланишга эришиш, бу маблағлар биринчи навбатда ишга тушириладиган объектларда тўпланиши, шу тариқа объектларнинг белгиланган муддатда ишга туширилишини таъминлашлари лозим. Шунингдек, янги прогрессив бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, уларни қурилишда кенг ишлатилишини таъминлаш ҳам муҳимдир.

Қишлоқ хўжалиги соҳасидаги бош вазифа — унинг ҳамма соҳаларини, айниқса пахтачиликни интенсив ривожлантиришни таъминлашдан иборат. Бунга эришиш учун мелиорацияни илдам ривожлантириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига комплекс механизация ва химияни кенг жорий этиш, деҳқончилик маданиятини ошириш йўлидан изчил бориш лозим.

Пахтачиликни ривожлантириш билан бир қаторда дон хўжалигини, жамоат чорвачилигини ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа соҳаларини ҳам бутун чоралар билан ривожлантирмоқ даркор.

Партия комитетлари коммунистик қурилишга раҳбарлик қилишга илмий ёндошиб, коллективчилик ва ишчанлик услубини кенг жорий этишлари зарур. Совет ва хўжалик органлари ўрнини босиш, маъмуриятчилик ва майда-чуйда ишларга аралаша беришдан қочиш керак. Раҳбар кадрларнинг, барча коммунистларнинг ташаббускорлиги ва мустақиллигини бутун чоралар билан ривожлантириш, партия директивалари ва қарорларининг бажарилиши устидан назоратни кучайтириш зарур. Шундай қилингандагина, ходимларда топширилган иш учун масъулиятни ошириш, партия ва давлат интизомини мустаҳкамлаш мумкин бўлади.

Ҳар бир партия ташкилоти ва партия комитетида партия ҳаётининг ленинча нормаларига, коллектив раҳбарлик принципига, партия ички демократияси талабларига қатъий риоя қилинишига эришмоқ даркор. Уларнинг бутун фаолияти ишчанлик, принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид асосида қурилиши керак. Ишни шундай йўлга қўйиш керакки, сайлаб қўйиладиган органлар фаолияти партиялилар оммасининг доимий назоратида бўлсин. Бунинг учун эса партия комитетлари бюро ва пленумларининг, бошланғич партия ташкилотлари йиғилишларининг ролини кучайтирмоқ даркор.

Партия комитетлари партия, совет ва хўжалик аппаратининг ҳамма звеноларини лаёқатли ходимлар, ишчан, ўз ишини яхши биладиган ва омманинг ҳурматини қозонган кишилар билан мустаҳкамлаш ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилишлари зарур.

Партияга аъзолик — партия қурилишининг туб масалаларидан бири бўлиб, партияга қабул қилишни бутун чоралар билан яхшилашимиз зарур. Партия ташкилотлари ўз сафларининг сон жиҳатидан ошиши кетидан қувмасдан, сифат составини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилишлари, КПСС аъзолигига энг илғор, онгли ва актив кишиларни танлаб олишга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Идеология ишларини кучайтириш партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Партия ташкилотларининг бурчи — партиямизнинг ҳар бир аъзосида, ҳар бир совет кишисида коммунистик ғоявийликни, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми ҳиссиётини, ғоявий етуклик ва буржуа таъсирининг ҳар қандай кўринишларига муносиб зарба бериш фазилатларини шакллантира боришдан иборат.

Идеология ишларини кучайтиришда оммага ғоявий таъсир кўрсатишнинг ҳамма усул ва услубларидан — лекция пропагандаси, партия ва комсомол маорифи системаси, оммавий-сиёсий агитация, маданий-оқартув ишлари, матбуот, радио, телевидение, кино, адабиёт ва санъатдан тўла фойдаланиш даркор. Идеология ишида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик, В. И. Лениннинг назарий меросини пропаганда қилишга айниқса катта эътибор бериш даркор.

Партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг бурчи — омманинг ватанпарварлик ҳаракатига бошчилик қилишдан, ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтириш асосида коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишда меҳнаткашларнинг ижодий активлигини тағин ҳам авж олдиришдан иборат.

МАКТАБЛАР ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ШАЙ БЎЛСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикадаги мактаб ва бошқа болалар муассасаларини янги ўқув йилига тайёрлаш масаласини муҳокама қилди.

Самарқанд ва Хоразм областлари партия ва совет ташкилотлари, халқ маорифи органлари ва жамоатчиликнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига мактаб ва бошқа болалар муассасаларини 1968—1969 ўқув йилига тахт қилиб қўйиш тўғрисидаги тадбирлари маъқулланди.

Самарқанд ва Хоразм областлари белгилаган тадбирларда мактаб ёшидаги барча болаларни диққат билан ҳисобга олиш ва уларни ўқишга тортиш; саккиз йиллик маълумоти бўлмаган барча ўспиринларни ўқишга жалб этиш, мактабларни ўқитувчилар билан тўла таъминлаш ва уларни барча зарур нарсалар билан таъминлаш, мактаб биноларини ўз вақтида ремонт қилиш ва уларни ускуналаш, янги мактаблар қурилишини амалга ошириш, спорт базаларини мустаҳкамлаш, ўқувчиларга иссиқ овқат ва медицина хизматини уюштириш кўзда тутилади.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа тадбирлар умумий таълим тўғрисидаги Қонунни тўла бажаришга қаратилгандир. Республикадаги шаҳар ва район партия ва совет органларига, халқ маорифи органларига ва жамоат ташкилотларига Самарқанд ва Хоразм области ташаббусига қўшилиб, барча умумий таълим мактабларини ва бошқа болалар муассасаларини 1 сентябргача ўз вақтида намунали тайёрлаб қўйишга қаратилган аниқ тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга ошириш тавсия қилинди.

Область партия комитетларига ва Тошкент шаҳар партия комитетига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижрокомларига, Тошкент шаҳар ижрокомига, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига қурилиш ва бошқа ташкилотлар билан биргаликда қуйидагиларни амалга ошириш таклиф қилинди:

ўн кун ичида мактаблар ва бошқа болалар муассасалари қурилиши ҳолатини аниқлаш ҳамда халқ хўжалиги планларида кўзда тутилган муддатда уларни фойдаланишга топшириш учун барча тадбирларни кўриш;

ўз маблағлари ва ўз кучлари ҳисобидан мактаб қураётган колхоз ва совхозларга амалий ёрдам кўрсатиш ва шу билан уларни ўз вақтида фойдаланишга топшириш;

ўз кучлари ва маблағлари ҳисобидан мактабларни ремонт қилишга отланган колхоз ва совхозларнинг, корхоналар, муассасалар ва бошқа оталиқ ташкилотларининг ташаббусини қўллаб-қувватлаш;

мактаб биноларини ва бошқа болалар муассасаларини ремонт қилиш, ускуналаш ва инвентарлар билан таъминлаш, қўшимча хоналар қуриш ва биноларни кенгайтириш, ўқув кабинетларини, устахоналарни, мактаб ошхона ва буфетларини ўқув кўргазмали қуроллар ва ускуналар билан тўла таъминлаш, электрлаштириш, телефонлар ўрнатиш, имконияти бор жойларда печка билан иситиш ўрнига марказлаштирилган усулда иситишга ўтишни 15 августгача тугатиш;

саноат, қишлоқ хўжалиги корхоналари ва ташкилотларини пландан ташқари жамғармалар ҳисобига умумий таълим мактаблари қуришга, ремонт қилишга ва ускуналашга жалб этиш;

ўқитишнинг техник воситаларини жорий этишга, ўқув кабинетлари ва устахоналар тармоғини кенгайтиришга, уларни ўқув-кўргазмали қуроллар ва ускуналар билан тўла таъминлашга қаратилган тадбирларни белгилаш, шу мақсадлар учун ажратилган маблағлардан тўла фойдаланиш. Ўқувчиларни дарсликлар билан, ўқитувчиларни эса ўқув программалари билан ўз вақтида таъминлаш, мактабларнинг дарсликлар фондини яратиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш;

ўқитувчилар учун уй-жойлар қуришни, ремонт қилишни таъминлаш ва улар учун квартиралар ажратиш;

барча мактабларга ва бошқа маориф муассасаларига, шунингдек қишлоқ мактабларининг ўқитувчиларига ёқилғи келтириб бериш;

мактабларни ўқувчилар сонининг ошишига қараб парталар билан таъминлаш, парталарни ремонт қилиш устидан қатъий назорат ўрнатиш;

15 августгача мактабларни ўқитувчилар билан таъминлаш ва ҳар бир ўқитувчининг ўз мутахассислиги бўйича ишлашига ҳамда нормал педагогик нагрузкаси бўлишига эришиш.

7—15—16 ёшдаги болалар ва ўспиринларнинг 8 йиллик умумий мажбурий таълимини амалга ошириш, ўрта таълимни янада ривожлантириш, 1 ва 9 синфларга ўқувчилар қабул қилиш планини, барча типдаги ҳамда мактаб ва болалар муассасалари тармоқлари ва ўқувчилар контингенти бўйича планни тўла бажарилишини таъминлаш; ўқувчилар контингентини, айниқса, маҳаллий миллат қизларини таълимнинг охиригача сақлаб қолиш тадбирларини кўриш;

(Охири иккинчи бетда).

«Ғаллаорол» совхози далаларида қарич-қарич бошоқлар селкиллаб ётибди. 77 та комбайн мўл ҳосилни ўриб-янчиб беряпти. Давлат омборларига 25 минг тоннадан зиёдроқ дон тўкилади. Бу суратда илғор комбайнчи А. Қаршиев ва агроном С. Жўраев ўртоқлар тасвирланган.

А. Кузьменко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАШИНАГА МОСЛАБ

Совхозимизда беш йилликнинг учинчи йилида 3634 гектар майдонга чигит экилди. Экиш ўтган йилга нисбатан 10-12 кун илгари тугалланди. Ҳар гектар майдонда 90-100 минг туп ниҳол ҳосил қилинди. 80-дан ошиқ агрегат билан ғўза қатор оралари икки томонлама ишланмоқда. Ғўзаларимизнинг ривожи яхши. Экиш пайтида, биринчи культивация даврида ғўзани минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси билан озиқлантирдик. Иккинчи культивация ва иккинчи марта озиқлантириш эрта-индин тугалланади. Йил давомида ҳар гектар ердаги ғўзага 250 килограмм соф азот беришга қарор қилганмиз. Ҳамма культиваторларга СУЗ осилган.

Бу йил умумий майдоннинг 80 проценти, яъни 3000 гектар ердаги пахта машиналарда териб олинади. Совхоздаги 8 бўлим ва 55 бригадада ғўзалар машиналарга мослаб парвариш қилинмоқда.

Совхознинг «Коммунизм» бўлимидаги Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган механизатор Алифбой Сариев, Ленин номли бўлимдаги Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган механизатор Тўлибой Жақсимуродов, шу бўлимдаги Ўсарбой Оллаберганов каби ўнлаб механизаторлар смена топшириқларини 1,5-2 ҳиссадан бажариб, социалистик мусобақада ғолиб чиқмоқдалар. Улар мавсумда 1000-1200 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини ишлашни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар.

Колхозда механизаторларга иш ҳақи тўлаш яхши йўлга қўйилган. Бир механизатор 6.3 гектар ердаги ғўзани культивация қилса 8 сўм 37 тийин олади. Шунинг учун ҳам бўлим ва бригадаларда норма бажармайдиган механизатор йўқ деса бўлади.

Энгельс номли бўлимнинг Қ. Холмуродов бошлиқ бригадасида 45 гектар, «Коммунизм», бўлимининг С. Хонқулов бошлиқ бригадасида 78 гектар, «Октябрь 50 йиллиги», бўлимининг Қ. Мадиёров бошлиқ бригадасида 77 гектар майдонга, ҳаммаси бўлиб 200 гектар ерга 90 сантиметр схемасида кенг қаторлаб чигит экилди. Ғўзаларнинг ривожланиши яхши.

Ғўза қатор ораларини культивация қилаётган кўпчилик механизаторлар мавсумда 120-150 тоннадан «оқ олтин» теришга аҳд қилдилар. Мен ҳам шу дўстларимнинг ташаббусига қўшилиб мавсумда 1200 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилиш, 200 тонна пахтани машинада териш мажбуриятини олдим. Шунинг учун ҳам культивация қилаётган майдонларда етиштирилаётган ғўзаларни машинабоп қилиб парвариш қиляпмиз.

Совхозимизда 60 та пахта териш агрегати бор. Яна бир неча пахта териш агрегати сотиб олмоқчимиз. Ремонт ишлари бошлаб юборилган. Чопиқ тракторлари культивациядан бўшагандан кейин жорий ремонт қилинади. А. Сарсенов, С. Холмагенов, А. Измухонов ўртоқлар ремонтда пешқадамлик кўрсатмоқдалар. Ҳозирнинг ўзида 10 агрегат ремонтдан сифатли чиқарилди. Совхоз устахонасида 4 ойлик курс ташкил қилиб, 30 механик-ҳайдовчи тайёрлаймиз.

Ў. ҒАИБОВ,
Шуманай районидаги «Шуманай» совхозининг механизатори.

САМАРҚАНДЛИКЛАР ТАШАББУСИ

Самарқанд областидаги партия, совет, касаба союз, комсомол органлари, педагогик жамоатчилик, колхоз ва совхозларнинг коллективлари Республикамизда биринчи бўлиб мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашни тугалладилар. Областдаги 1125 мактабнинг ҳаммаси ўқувчиларни қабул қилишга ҳозирдаёқ шай қилиб қўйилди. Бу мактабларнинг 250 тадан кўпроғи капитал ремонтдан чиқарилди, 850 мактаб эса жорий ремонт қилинди. Мактаб ашёларининг ҳаммаси тузатиб қўйилди.

Каттақўрғон, Нарпай ва Булунғур районлари мактабларнинг шай ҳолга келтирилганлиги тўғрисида биринчи бўлиб рапорт бердилар.

Область мактабларида 356 та қўшимча синф хоналари қурилган бўлиб, буларнинг ярмидан кўпроғи колхозларнинг маблағи ҳисобига барпо этилди. Ўқув йили бошлангунча колхозлар ва совхозлар қураётган ҳамда давлат бюджети ҳисобига барпо этилаётган яна ўнлаб мактаблар фойдаланишга топширилади.

Областнинг ҳамма жойида мактаб ёшидаги болалар рўйхатга олинди.

Ҳозир ёш самарқандликлар дам олмоқдалар. улар жуда кўп пионер лагерларида, спорт, меҳнат лагерларида хордиқ чиқармоқдалар.

Янги ўқув йили бошланишига қолган вақтдан ўқитувчилар, айниқса янги ўқув программаси бўйича ишлашга ўтадиган ўқитувчилар, [illegible] синфли бошланғич таълимотга [illegible] ни тажриба қилиб кўрадиган [illegible]чилар ўз малакаларини ош[illegible] фойдаланадилар. (ЎзТАГ).

ХАРАЖАТ КАМАЙДИ

Жиззах бинокорлик материаллари комбинати Мирзачўл ҳамда Қарши даштларидаги қурилишларга кўплаб маҳсулот етказиб бермоқда. Ярим йиллик план муддатидан ўн кун олдин бажарилди.

Комбинатнинг пролат деталлар заводи, темир-бетон буюмлар заводи коллективлари олти ойда планга қўшимча анчагина маҳсулот тайёрладилар.

Мотор ремонт заводи меҳнаткашлари ҳам ғайрат билан ишламоқдалар. Уларнинг меҳнати билан қайта тикланган автомашина ҳамда трактор двигателлари, аккумулятор ҳамда генераторлар колхоз-совхозларда дала ишларининг тез олиб борилишига имкон беряпти. Корхона ўтган ойлар мобайнида пландаги 55 минг ўрнига 62 минг сўм фойда кўрди. Ҳар бир моторнинг ремонти учун сарфланадиган харажатлар бир ярим процент камайди.

Ш. ЗИКИРОВ.

МАКТАБЛАР ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ШАЙ БЎЛСИН

(Боши биринчи бетда).

синфларни халқ хўжалиги планида белгиланган норма бўйича қатъий комплектлаштириш; иккинчи сменанинг кўпайишига йўл қўймаслик, учинчи сменада дарс ўтказишнинг олдини олиш; мактаб ҳужжатларини айниқса, болаларни биринчи бор ҳисобга олишни тартибга солиш;

янги ўқув йили олдидан ҳар бир район ва шаҳарда ёш ўқитувчиларнинг учрашувларини ўтказиш. Уларга эътибор бериш ва ғамхўрлик қилиш ҳамда олган ихтисослари бўйича иш билан таъминлаш, турар-жой бериш ва ҳамма кўзда тутилган имтиёзларни яратиш;

Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига ва Маориф министрлигига ёш мутахассисларни белгиланган жойларга ташкилий равишда жўнатиш;

тегишли педагогик маълумоти бўлмаган ўқитувчиларни эса педагогика институтлари ва университетларининг сиртқи бўлимларига ўқишга юбориш.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область, шаҳар ва район ижрокомларига қуйидаги вазифаларни юклайдилар:

мактабларнинг микроучасткаларини ишлаб чиқиш ва аниқлаш ҳамда уларни тасдиқлаш; 1—20 августгача 6-7 ёшдаги болалар ва 8-15 ёшдаги ўқимаётган болалар ҳамда ўсмирларни рўйхатга олиш, бунда бетоб болаларни аниқлашга алоҳида эътибор бериб, уларни даволатиш ва ўқитиш. Болаларнинг рўйхатини қишлоқ жойларда хўжалик дафтаридаги, шаҳар ва шаҳар посёлкаларида уй дафтарларидаги ёзув асосида тузиб чиқиш;

15 августгача мактабга элтиб қўйиладиган ўқувчилар сонини аниқлаш; бунинг учун мактабларга яхшилаб жиҳозланган транспорт бириктириб қўйиш ва ўқувчиларни мактабга ҳамда турар-жойларига элтиб қўядиган масъул кишиларни белгилаб қўйиш;

барча мактаб қошидаги интернатларда дарс тайёрлаш, дам олиш ва ўқувчиларнинг ҳордиқ чиқариши учун маданий-маиший шарт-шароитни вужудга келтириш, колхоз, совхозларнинг оталиқ ёрдами ҳисобига мактаблар қошидаги интернатлар учун бинолар қуриш, имконияти бор ерларда типовой бинолар барпо этишни амалга ошириш, барча мактаблар қошидаги интернатларда уч маҳал овқат тайёрланадиган ошхоналар ташкил этиш;

муҳтож болаларни кийим-бош, пойафзал ва ўқув қуроллари билан таъминлаш мақсадида умумий таълим фондидан тўла фойдаланиш.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига ва унинг жойлардаги органларига қуйидагилар тавсия этилади:

мактаб ёшидаги барча болаларни ўқишга тортиш;

кузги имтиҳонларга қолган ўқувчилар учун қўшимча машғулотлар ташкил қилиш ва шу билан уларни мактабни тамомлаб чиқишга ёки синфдан — синфга кўчишга тайёрлаш;

тўққизинчи синфларга ўқувчиларни чекланмаган миқдорда қабул қилиш;

ишчи ва қишлоқ ёшлари, қатнаб ўқийдиган ва сиртқи мактаблар тармоғини кенгайтириш, ёш ишчи ва колхозчиларни ўқишга тортиш бўйича белгиланган халқ хўжалиги планларини бажариш, уларнинг муваффақиятли ўқишлари учун ҳамма шароитларни яратиш, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётганларни кетиб қолишларига йўл қўймаслик учун тадбирлар белгилаш;

фойдаланилмаётган инвентарлар ва ускуналарни (зарур бўлган тақдирда) қайта тақсимлашни ўтказиш; идораларга қарашли муассасалардаги асосий маблағларни сақлаш устидан назоратни кучайтириш ва уларни ҳисобга олишда тартиб ўрнатиш;

ўқув йили бошида мактаб директорлари ва ота-оналар комитетлари томонидан пулсиз овқат берилиши ёки овқатни 50 процент арзонга бериш лозим бўлган ўқувчиларнинг рўйхатини маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига тасдиқлаш учун топширишни таъминлаш.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижрокомларига, Тошкент шаҳар ижрокоми, Маориф министрлиги, Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув»га қуйидаги тадбирларни биргаликда амалга ошириш таклиф қилинди:

барча мактаб ошхоналарини ва буфетларини ярим фабрикатлар, сут, сабзавот, мева ва бошқа маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаш; болалар овқатининг арзон бўлиши, озиқ-овқат маҳсулотларини, иссиқ таомларни ва ярим фабрикатларни ўз вақтида етказиб берилиши учун тадбирлар белгилаш;

мактаб ошхоналари ва буфетларида талон ва абонементлар бўйича таом беришни йўлга қўйиш;

янги бинолар қуриш, мавжудларини тузатиш ва кенгайтириш йўли билан ошхона ва буфетларда ўринлар сонини кўпайтириш чорасини кўриш, ўқувчиларнинг мактаб яқинидаги умумий овқатланиш корхоналарида овқатланишини йўлга қўйиш;

маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларига мактаб ошхоналарини технология ва музлатиш ускуналари, мебеллар, идиш-товоқ ва бошқа инвентарлар билан таъминлашга маблағ ажратиш.

Савдо министрлигига ва «Ўзбекбирлашув»га ўқувчилар, пионер ва спорт формаларини сотишни кенг йўлга қўйиш, барча шаҳарларда ва районларда ўқувчилар формасини, пойафзалини мактаб ёзув ашёларини ва бошқа болалар товарларини сотиш учун ярмаркалар ташкил қилиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети матбуот давлат комитетига дарсликларни, программаларни ва ўқув-кўргазмали қуролларни ўз вақтида нашр этиш, китоб сотувчи ташкилотларга эса дарсликларни белгиланган муддатларда барча мактабларга етказиб бериш ва уларни бевосита мактаб киоскаларида сотишни уюштириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига Маориф министрлиги учун қўшимча лак-бўёқ ва бошқа қурилиш материаллари ажратиш топширилди.

Соғлиқни сақлаш министрлигига: мактаб болалари ва болалар муассасаларида тарбияланувчилар ўртасида касалликларнинг олдини олиш мақсадида доимий суратда профилактика ишлари олиб бориш, бетоб ва кам қувват болаларга ўз вақтида медицина ёрдами кўрсатиш юклатилди.

Ўқув йилининг бошида ўқувчиларни чуқур медицина назоратидан ўтказиш, биринчи синфга келган болаларга алоҳида эътибор бериш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Маориф министрлигига ва касаба союз ташкилотларига августда мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашнинг бориши юзасидан областлараро ўзаро текширишни ўтказишни тавсия этдилар.

Янгийўл пойафзал фабрикаси меҳнаткашлари ўқувчилар учун янги пойафзаллар тикишга киришдилар. Суратда: фабриканинг пешқадам ишчиси Салима Эгамбердиева.

И. Глауберзон фотоси.

ЙИЛЛАР ВА ОДАМЛАР

Жазо ва мукофот

Бегуноҳ жувон санъатни севгани, гармон чалгани учун хон томонидан шафқатсиз жазоланди...

Гармончи қизлар зўр ижрочилик маҳоратлари учун мукофотга мушарраф бўлишди...

Бир-бирига зид икки факт. Жазонинг ҳам, мукофотнинг ҳам сабаби гармон билан боғланган. Лекин, биринчи воқеа хонлик даврида, иккинчи факт эса шу йилнинг баҳорида юз берди. Энди ҳар икки воқеанинг тафсилотини эшитинг.

I. Юз таёқ...

Хоним халфа ва момо Талмин халқ орасида гармон чалиш ҳамда қўшиқлар ижро қилишда шуҳрат қозонадилар. Музикани жон-дилидан севган Онажон уларга шогирд тушади.

Шариатга хилоф иш қилаётган аёллар мажлиси тўғрисида Муҳаммад Раҳимхон 2 га хабар етказишади. Хон уларни ҳузурига чақиртириб, «Шайтон йўлига кирган» Хоним халфа билан момо Талминни қопга солишга ва ҳар бирини юз таёқ уришга фармон беради. Улар гармонни яна қўлга олсалар қатл қилинажаги огоҳлантирилади. Шогирд Онажоннинг ёшлиги эътиборга олиниб, унинг гуноҳини Матчон девон деган амалдор 50 тиллага сотиб олади.

Йиллар ўтди. Онажон халфа Собированинг орзу-умидлари инқилоб туфайли рўёбга чиқди. У талантли санъаткор сифатида довруғ қозонди, ўзи ҳам қўшиқлар ижод қилди, қизларга гармон чалишни ўргатди. У ёшликдаги устозлари Хоним халфа ва момо Талмин хоннинг ғазабига дучор бўлганликларини эслаброқ, оғир хўрсиниб қўярди. Онажон Собирова 1952 йилда дунёдан ўтди. Унинг кўп шогирдлари — мўътабар она ҳаётининг давоми бўлиб, гармонининг шўх овози ҳозир ҳам янграётгандек.

2. Қирқ қиз

Хива шаҳрида «Феруза» ансамбли ташкил этилиб, унга қирқ қиз уюшди. Гармончи қизлар ансамбли шу йил баҳорда Қорақалпоғистон АССРда ўтказилган Хоразм маданияти декадаси кунларида зўр муваффақият қозонди. Автоном республика Олий Совети Президиуми ансамблни Фахрий ёрлиқ билан тақдирлади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Сорахон Оллоберганова, талантли санъаткор Уллибиби Бойжонова қизларга устоз ва мураббий бўлишди.

Қиссадан ҳисса равшан: санъатга меҳр қўйган, гармон чалган қиз-жувонлар хон замонида жабр-жафога гирифтор бўлди, бахтли давронимиз эса уларнинг толеини порлоқ этди.

Ф. ЗОҲИДОВ,

«Совет Ўзбекистони»нинг Хоразм область мухбири.

Коммунист мулоҳазаси

ҚАБУЛ ПАЙТИДАГИ ЎЙЛАР

Жамоатчилик асосида олиб бораётган иш бўйича райком бюросида бўлишга тўғри келади. Бюро мажлисида, одатда, биринчи бўлиб партияга қабул масаласи кўрилади. Бутун онгли ҳаётини улуғ Ленин партияси билан боғлашга қатъий аҳд қилган кишиларнинг таржимаи ҳоли билан, меҳнат ва ижтимоий фаолияти билан муфассал танишаман шу ерда.

...Мана, бюро бўлаётган хонага ёшгина бир йигит кириб, пастдаги стулга уялиб ўтирди. Мактаб ўқитувчиси экан, у ишлаётган партия ташкилотининг секретари бошланғич ташкилотнинг партияга қабул қилиш ҳақидаги қарорини ўқиб берди. Октябрь райкоми секретари Т. Содиқов бюро аъзоларига қараб «Саволлар бўлса марҳамат» дея таклиф қилди. Ўтирганлардан бири:

— Мактабда дарс бераркансиз. Ўғил ва қизларимизни Ватанимизга содиқ фарзандлар қилиб тарбиялашга қўлингиздан келганча ҳисса қўшяпсиз. Қани, айтингчи, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида нималар дейилади? — деб қолди.

— Киши-кишига... Киши-кишига...— дейишдан нарига ўта олмади ўқитувчи. Райком бюросининг аъзолари кодекснинг айрим моддаларини айтиб бериб ҳам уни йўлга солиша олмади. Таассуфга лойиқ бўлса ҳам яхши тайёргарлиги бўлмаганлиги учун райком бюроси бошланғич ташкилотнинг партияга қабул қилиш ҳақидаги қарорини тасдиқламади. Очиғини айтганда, шу мажлисда қатнашганларнинг ҳар бири гўё бу масалага даҳлдордек ўзини ноқулай ҳис этарди. Шахсан мен партияга қабул масаласини қай тахлитда қўйиш лозимлиги ҳақида ўйлаб кетдим.

«Главташкентстрой» нинг транспорт бошқармаси партия ташкилотига бошланғич ташкилот ҳуқуқидаги 15 цех партия ташкилоти уюшган. Улар ҳисобида 500 дан кўпроқ коммунист туради. Бошқарма партия комитетида партияга қабул қилинган кишилар райкомдан қайтарилмаганини аниқ билсам ҳам бошланғич партия ташкилотларининг қарорларини партkomda тасдиқламаганлигимизни кўп эслайман.

Ушбу мақолада партия комитети қабул қилинаётганларни қандай катта тайёргарлик билан партияга ўтказаётганлиги ҳақида баъзи мулоҳазаларни ўртоқлашмоқчиман. Бу муҳим масалада айрим бошланғич партия ташкилотлари шошма-шошарликка, эътиборсизликка йўл қўйган ҳоллар оз эмас. Юбилей йилида партияга киришни хоҳловчилар қанчалик кўп бўлганлиги табиий. Буни шундан ҳам кўрса бўладики, партия ташкилотимизда 1966 йили 6 киши қабул қилинган бўлса, бултур 40 киши партияга ўтди. 5 минг кишилик коллективда бунчалик ўсиш кам, албатта. Лекин бошқарма парткоми 1966 йилнинг октябрь ойида ташкил этилгани, ўтган давр ичида кўпроқ ташкилий ишлар билан банд бўлганлигимиз сабабли катта ўсишга эришиш имкони бўлмади. Ҳар ҳолда, икки йил орасидаги ўсиш тафовути бу соҳада муайян иш қилинаётганидан далолат беради.

Партияга энг яхши кишиларнинг саралари, ишлаб чиқариш илғорлари, коммунистик меҳнат зарбдорлари қабул қилинади, албатта. Бизда партияга қабул қилинганларнинг қарийб ўндан тўққиз қисми ишлаб чиқаришда бевосита банд бўлган кишилардир. Уларнинг аксарияти ҳам ишлаб, ҳам ўқишади. Партияга қабул қилинганларнинг сифат состави бундай қараганда ёмон эмасдек туюлади. Лекин мени бошқа бир масала ташвишлантиряпти. У ҳам бўлса кандидатликни ўташ масаласидир.

Айрим коммунистлар бирор ўртоққа тавсиянома берганда унинг ҳамма хислатларини атрофлича ўрганмаётганга ўхшайдилар. Натижада баъзи кандидатлар ҳақиқий аъзоликка ўтишнинг нақадар масъулиятли, шарафли аҳамиятини тўла тушуниб етмаётирлар. 7-автобазанинг старший диспетчери Т. Семёнова кандидатликдан партия аъзолигига ўтиш ҳақида қандай ариза ёзибди денг! Мана ўзингиз танишинг: «Иш билан ғоят бандлигимни инобатга олиб, иштирокимсиз ҳақиқий аъзоликка қабул қилишингизни сўрайман». Қандай енгилтаклик! Шу ҳам ариза бўлибдими?! Наҳотки, бу кандидат синов даври мобайнида партияга ўтишнинг йўл-йўриқлари билан танишолмаган бўлса?! Ҳатто тавсияномалар олиш ҳам эсига келмабди-я. 5-автобаза шофёри Т. Давлетшин ҳам шундай масъулиятсизлиги оқибатида коммунист деган шарафли номга эриша олмади.

КПСС Уставида тавсиянома берувчиларнинг масъулияти алоҳида таъкидланган. Буни ҳамма коммунистлар билади. Лекин амалда унга риоя қилишавермайди. Натижада партия комитетлари мажлисларида ва райком бюроларида уларнинг айбини тўғрилашга, шошилинч равишда қилинган ишни тўхтатиб туришга тўғри келади. Бу йил партия комитетимиз 4 ходимнинг партияга ўтиш ҳақидаги аризасини инобатсиз қолдиришга мажбур бўлди. Тўғри, ариза берган бу ходимларнинг ҳаммаси хизмат вазифаларини яхши ўташяпти. Лекин сиёсий жиҳатдан етарли тайёргарликлари йўқ. Бошланғич ташкилотларнинг йиғилишларида уларни қандай қилиб қабул қилишди? Ҳатто, тавсияномаларда ҳам бу кишиларнинг мазкур камчиликлари тилга олинмаганига ачинасан. Ахир, инсоннинг фазилати фақат ишлаб чиқаришдаги натижалари билан ўлчанмайди-ку! Партияга ҳақиқий жангчилар, ишлаб чиқаришда ҳам, ижтимоий ҳаётда ҳам шахсий намуна кўрсатадиган онгли кишилар керак.

Тавсиянома берувчи коммунистлар аввало тавсия бераётган кишининг партияга лойиқлигини ҳал этишлари керак. Уни ҳар тарафлама ўрганиб, ягона маслакдаги кишилар сафига лойиқлигига ишонч ҳосил қилгандан кейингина тавсиянома ёзишга киришишлари зарур. Бунда юзхотирчиликка йўл қўйилмаслиги шарт. Яширишнинг нима ҳожати бор, баъзида тавсиянома олувчининг кўнглини «чўктирмаслик» учун нуқул мақтов сўзлари ёзилади. Айрим кишилар буни одат тусига киритиб қўйишган.

Яқинда бир раҳбар ўртоқнинг тавсиянома берган коммунистдан астойдил кўнгли ранжиганини эшитиб қолдим. У коммунист мазкур раҳбарнинг камчиликларини ҳам кўрсатиб ўтган экан. Транспорт бошқармаси парткомининг секретари В. Назаров бу раҳбар ходимга танқидни тўғри қабул қилиш кераклигини обдон уқтира олди. Натижада бу ўртоқда сезиларли ўзгариш юз берди. Табиатидаги қусурлар йўқолди. Коллектив ҳам уни астойдил ҳурмат қиляпти.

Қаранг, тавсияномадаги ҳақиқатни бўямай кўрсатилган очиқ, лекин аччиқ сўзлар одамни қандай тузатар экан! Ҳолбуки, кўпинча бир қолипда ёзилган тавсияномаларни кўрасиз. Буларни турли одамлар ёзишган бўлса ҳам, фикр бир хил. Ахир, партияга ўтувчи ҳар бир кишининг табиатида маълум камчиликлар, нуқсонлар бўладику! Ана шуларни тавсиянома берган киши кўрсатса, партияга ўтаётган одам ҳам уни йўқотишга астойдил киришади. Шу боисдан ҳам тавсиянома беришдек шарафли ҳуқуққа коммунистлар масъулият билан қарашлари даркор.

Партия сафлари замонамизнинг ҳақиқий қаҳрамонлари ҳисобига тинмай ўсиб бориши учун ғамхўрлик қилиш ҳар бир коммунистнинг муқаддас бурчидир. Биз ўз орамизда энг муносиб кишилар бўлиши учун қанчалик кўп қайғурсак, партия ташкилотларининг сифати шунча яхшиланади, коммунист деган юксак ном улуғланади.

П. СЕЛЕЗНЕВ,

«Главташкентстрой» бирлашган касаба союз комитетининг раиси, транспорт бошқармаси парткомининг секретари.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Кибернетика институтидаги электрон-ҳисоблаш машиналари халқ хўжалигини планлаштириш билан боғлиқ бўлган қийин масалаларни ҳам ҳал этяпти. Суратда: старший инженер Маҳмуджон Раҳимбердиев электрон ҳисоблаш машинаси олдида.

И. Глауберзон фотоси.

КОМБИНАТДАГИ ЧАЛКАШЛИКЛАР

«Совет Ўзбекистони» ва «Тошкент бинокори» газеталари рейди

Иккинчи уйсозлик комбинати фаолияти тўғрисида тўлароқ тасаввурга эга бўлиш учун «Главташкентстрой»нинг план-иқтисод бошқармасига келган энг сўнгги маълумотларни кўриб чиқдик. Темир-бетон буюмлари ишлаб чиқариш ярим йиллик плани комбинатнинг заводида 46,4 процент бажарилган. Комбинатга қарашли бошқармалар ҳам антиқа рекорд қўйганлар: олти ойлик қурилиш-монтаж ишлари плани зранг 30,2 процентга етказилган.

План бўйича корхона ўтган йили 50 минг квадрат метр, шу йилнинг биринчи ярмида 49,8 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириши лозим эди. Шу пайтгача ҳаммаси бўлиб 10 минг 50 квадрат метр (юқорида айтилган 5 та уй) фойдаланишга топширилди. Ахир, бу планда белгиланган уй-жой биноларининг ўндан бири-ку! Бирон киши рақамларни қоғоздан-қоғозга кўчираётганида янглишмаганмикин? Йўқ, мутлақо! «Бу рақамлар нотўғри эмасми?» деган саволимизга план-иқтисод бошқармаси ходимларидан бири: «бизда ҳар бир рақам 10 мартадан қайта текширилади», деб жавоб берди.

Нима осон — кишиларни, айниқса, планни бажара олмаётган корхона, ташкилот раҳбарларини ишнинг кўзини билмасликда, бўшангликда айблаш осон. Бизсиз ҳам корхона раҳбарларини план бажармаганлиги учун исканжага олувчилар етарли бўлса керак. «Бир балоси бўлмаса...» деганларидек, бирон жиддий сабаб бўлса керакки, корхона планни ўринлата олмаётгандир.

Ана шу сабабни билиш умидида корхонага бордик. Комбинат план бўлимининг бошлиғи Филипп Моисеевич Бергернинг ўзи ҳам тўлиб-тошиб турган экан, нима мақсадда келганимизни эшитиб, ҳасратидан чанг чиқди.

Газетхонларда тасаввур пайдо бўлиши учун комбинат тарихидан қисқача сўз очамиз.

Бир вақтлар Москвадаги «Никстромпроект» илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институти ҳозир комбинат жойлашган ерда темир-бетон буюмлари заводи қуришни планлаштирган эди. Зилзиладан сўнг Тошкентда уй-жойга талаб кучайиб кетгач, мазкур институт заводни кенгайтириб, комбинатга айлантириш лойиҳасини тайёрлади. Лойиҳа шошилинч равишда қайта ишлаб чиқилганлиги туфайли унда жиддий хатоликларга йўл қўйилди. Фикримизнинг далили учун шуларни келтириш кифоя: заводдаги деярли барча бортооснастка ва қолиплаш қурилмалари битказилганидан кейин яна қайтадан қурилди; минглаб киши ишлаши мўлжалланган улкан корхонага биронта клуб, ҳеч бўлмаганда лоақал қизил бурчак қуриш ҳам лойиҳада кўзда тутилмаган.

Қурилиш жараёнида лойиҳа нуқсонларига бинокорлар йўл қўйган камчиликлар келиб қўшилди. Корхонанинг биринчи навбати қурилишида бош пудратчи бўлмиш 159- трест 10-бошқармаси ўтган йилнинг март ойида пишмаган ош холидаги комбинатни фойдаланишга топшириш ҳақидаги актга қўл қўйдиришга эришди. Ҳолбуки, ўша пайтда корхона қурилишидаги қанчадан-қанча чала ишлар битказилмаган эди. «Эскини ямагунча — эсинг кетар» дейишади. Актда қайд этилган айрим чала ишлар бажарилмаганлигидан комбинат ҳалигача азият чекмоқда.

Комбинатнинг ишга туширилганига бир йилдан ортиқроқ вақт бўляпти. Лекин у ҳалигача ўзини ўнглаб ололмаяпти. Нега? Корхона ишчилари ёмон ишлаяптими? Йўқ! Ҳар бир ишловчи учун белгиланган ўртача норма комбинат бошқармаларида шу йилнинг беш ойида 111 процентга, заводда эса 112 процентга етказилди.

Бу икки рақам киши кайфиятини кўтаради, ҳатто хурсанд бўласиз. Бўлмаса нега корхона оқсаяпти? Шу ҳақда гап очиладиган бўлса, унинг оқсаш сабаблари қуйидагича:

Биринчидан, бу ерда мутахассис кадрлар етишмайди. План бўйича комбинатнинг монтаж ва пардозлаш бошқармаларида 1258 ишчи, заводда 885 ишчи-хизматчи бўлиши лозим. Ҳозир монтаж ва пардозлаш бошқармаларида фақат 400 га яқин ишчи, заводда 650 дан ортиқ ишчи-хизматчигина меҳнат қиляпти. Планда ҳам план бор. Белгиланган ишчи кучи билан план ўртасидаги фарқ ер билан осмонча бўлса, тайёрланган маҳсулот ва бажарилган иш ҳажмида ҳам ўзгача тафовут бўлади-да! Планлаштиришдаги бу «янгилик»дан ҳайратланасан, киши.

Иккинчидан, комбинат ҳозир «қулоғигача» қарзга ботиб кетган. Сабабларини рақамлар сўзлагани маъқул. Чунки одатда фактларни ҳеч ким рад эта олмайди. «Главташкентстрой» комбинатни ишга тушириш-созлаш ишларига 1 миллион 200 сўм пулни бермади; комбинат 1968 йил учун ажратилган оборот маблағларидан 2 миллион сўм кам олди. Комбинатга материал ва хом ашё етказиб берувчи ташкилотлар «қарзингизни узмасангиз, биздан ёруғлик кутманг» қабилида ҳар куни хат йўллаб турибди. Агар комбинатнинг молиявий аҳволи яхшиланмаса, ишнинг ўзгариши ҳақида ўйлаш ҳам ортиқча.

Учинчидан, корхонада резерв асбоб-ускуналар етишмайди.

Хўш, комбинатни оёққа турғазиш мумкинми, бунинг учун нималар қилиш керак?

Комбинат ишларини йўлга қўйиб олиши учун, даставвал, уни доимий кадрлар билан таъминлаш зарур. Лекин комбинат ҳозирги шароитда ишлайдиган бўлса, унинг сафларини ҳалибери доимий мутахассислар билан тўлдириш қийин. Чунки, комбинат шаҳар четида — Чуқурсойда жойлашган. У ерга олиб борадиган шаҳар транспортлари йўловчиларга қониқарсиз хизмат қилмоқда. Комбинат жойлашган районда биронта ҳам тузукроқ маиший хизмат кўрсатиш корхонаси йўқ. Бундан ташқари, мутахассисларни ишга жалб қилиш учун комбинат ўзи жойлашган территория атрофида ишчилар шаҳарчасига, лоақал, бир-иккита турар-жой биносига эга бўлиши керак. Бу ишларни бажаришда Октябрь район партия комитети ва «Главташкентстрой» комбинатга амалий ёрдам бериши керак.

Бош пудратчи комбинатнинг биринчи навбати қурилишидаги камчиликларни қисқа давр ичида тугаллаши лозим. Ўрни келганда айтиш керакки, комбинатнинг йилига 140 минг квадрат метр турар-жой тайёрлаш қувватига эга бўладиган иккинчи навбати қурилиши ҳам 159-трест томонидан суст олиб борилмоқда. Иккинчи навбат қурилишида қатъий бурилиш ясалмас экан, у белгиланган муддатда ишга туширилмай қолади.

Резерв асбоб-ускуналар етказиб беришни «Главташкентстрой» тезроқ ҳал қилиши, комбинатга ва ўша ердаги дурадгорлик буюмлари заводига электр энергияси етказиб берадиган подстанция қурилишини тезлатиш зарур.

Мана шу проблемалар ҳал қилингандагина 2- уйсозлик комбинати Тошкентдаги бошқа «кекса» корхоналар билан беллаша оладиган бўлади.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,

«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

С. САИДҲОСИЛОВ,

«Тошкент бинокори» махсус мухбири.

Сўз — тажрибакорларга

ГРУППА УСУЛИДА СУҒОРИШ

Ўтган йили Зарафшон дарёсида сув кам бўлди. Колхоз ва совхозлар ғўза вегетацияси даврида сув билан етарли таъминланмадилар. Биз бу қийинчиликни группа усулини кенг қўлланиб, яъни оз сув билан кўп майдондаги ғўзани суғориш орқали енгдик. Биринчи ва иккинчи суғоришни эгат оралатиб ўтказдик. Сувдан мумкин қадар унумли фойдаланиш тадбирларини кўрдик. Суғорилган ғўза қатор ораларини ўз вақтида, оби-тобида юмшатиб бордик. Тупроқдаги намни сақлаб қолишга эришдик.

Колхозимиз аъзолари беш йилликнинг учинчи йилида янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига пахта ва беда майдонини янада кенгайтирдилар. Биз бу йил 1800 гектар ерда пахта етиштиряпмиз. Шу майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан пахта етиштиришга ваъда қилганмиз. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мукаррама Абдураҳмонова, Боймурод Қаршиев, Карим Бобонов каби уста пахтакорлар раҳбарлик қилаётган бригадалар гектаридан 40 центнердан пахта етиштиришни кўзлаб иш тутмоқдалар.

Олий маълумотли агроном Мукаррама Абдураҳмонова бошлиқ бригада 117 гектар ердаги ғўзани бир текис ривожлантирмоқда. Уч марта озиқлантирилган, қатор оралари чуқур культивация қилинган ва икки марта суғорилган ғўзалар текис гуллади. Олди ғўзалар кўсак кўрсатди. Колхоз бўйича ғўза қатор оралари узунасига 3,2 марта ва кўндалангига 2,3 марта культивация қилинди. Учинчи озиқлантириш тугалланди. Биз мажбуриятга яраша ишлаб, ҳар бир шонани гулга ва гулни кўсакка айлантириш учун ғўзани меҳр билан парвариш қиляпмиз.

Колхозда 37 та чопиқ трактори бор. Уларни бошқараётган механизаторларга ғўза майдонлари бириктириб берилган. Ҳар бир универсалчининг ўзига бириктирилган участкада масъулияти оширилган. Ҳар гектарда ва ҳар эгатда белгиланган ғўза тупларини тўла сақлаб қолиш қатъий қилиб қўйилган. Карталар бошида механизаторнинг исм-фамилияси, гектаридан қанча тупдан ғўза ўстириш шартлари тахтачаларда ёзиб кўрсатилган. Механизатор ва сувчи ҳосил яратувчи деган шиор асосида ғўза парвариши қизғин давом эттирилмоқда.

Биз ушбу мақоламизда сувдан қандай фойдаланиш, группа бўлиб бир йўла ва механизациялаштирилган ҳолда суғоришни жорий этишдаги тажрибамиз ҳақида қисқача гапириб ўтмоқчимиз.

Деҳқончилик қилаётган ерларимиз аслида дашт, ғаллазор бўлган. Ҳозир пахта етиштираётган ерларимизда бундан 12-15 йил бурун лалми буғдой ва арпа экиларди. Дарғом канали орқали суғориш шохобчаси олинди. Каналнинг суви Қораянтоқ массивига оқизилди. Кейинги йилларда массивда бир неча минг гектар дашт ер ўзлаштирилиб, пахта ва бедазорга айлантирилди. Шу туфайли ер ости суви 10-12 метр паст. Ерларимиз бўз ва ўрта-сариғ тупроқли. Бундай ерларда ўсимлик сувни кўп талаб қилади. Биз сувни эгатларга ҳамиша жилдиратиб тараймиз. Кўпинча иккинчи, учинчи суғоришни эгат оралатиб ўтказамиз. Тупроқни яхшилаб заҳлатамиз. Бунда ғўза сувдан яхши қонади, гул ва кўсагини тўла сақлаб қолади.

Колхозимизда 1965 йилдан бери ғўза группа усулида суғорилади. Бунинг афзаллигини тажрибада синаб кўрдик. Сув ортиқча нобуд бўлмайди. Ғўзани суғориш ҳам, қатор ораларини юмшатиш ҳам унумли бўлади. Суғорилган участка бир йўла етилади, ундан кейин юмшатиш имконияти туғилади. Тракторлар бекор туриб қолмайди. Ҳозир 15 та пахтачилик бригадаларида ғўзани суғориш бўйича 31 та группа ташкил қилинган. Суғориш группаларига уста ва тажрибали сувчилар бошлиқ қилиб тайинланган. Булар колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг тасдиғидан ўтган.

Бригадаларнинг ер майдонига қараб группалар бириктилган. Йирик бригадаларда иккитадан суғориш группаси ишлайди. Ҳар бир бригадада ғўзани группа бўлиб суғориш схемаси тузилган. Тузилган схемалар бош агроном, гидротехник ва бригада бошлиқлари иштирокида ўтказилган правление мажлисида кўриб чиқиб, маъқулланган.

Ўртоқ Боймурод Қаршиев бошлиқ 10-бригада 101 гектар ерда пахта етиштиради. Бу майдон олти картадан иборат. Биринчи карта 16 гектар бўлса, учинчи карта — 22 гектар, бешинчи карта — 19 гектар ҳисобланади. Энг кичик карта 8 гектар. Бу карталардаги ғўза группа усулида икки марта қондириб суғорилди. 5 июлдан 1 августгача бригада ғўзасини бир ярим марта суғориш кўзда тутилган. Шунга кўра суғориш схемаси тузиб чиқилган. Бригадада иккита бош сувчи раҳбарлиги остида 11 сувчи ишлаётир. Уста сувчи Пирим Равшанов бошлиқ олти кишилик сувчилар группасига 4, 5, 6-карталар бириктилган бўлиб, улар 51 гектар ердаги ғўзани ҳар 17-18 кунда бир марта навбат билан суғоришади. Қайси картани қачон суғориш кераклигини олдиндан билишади.

Бригададаги ҳар бир сувчига суғориш вақти ва нормаси белгиланган. Сувчи 0,7 гектар ердаги ғўзани суғорса 3 сўм 10 тийин олади. Бригадада хизмат қиладиган механизатор Бурҳон Бобоев билан Суннат Абдураҳмонов ўртоқлар қайси участкани қачон культивация қилиш кераклигини олдиндан билишади. Суғорилган участкаларни ўз вақтида юмшатиб боришади. Бригадада группа усулида суғоришнинг қанчалик афзаллиги ҳақида бошқа кўпгина мисолларни келтириш мумкин. Чунончи, группа усулига ўтмасдан аввал бригада тўрт ариқдан сув ичарди. Энди эса бир ариқдан сув таралади. Илгарилари ғўзани биринчи суғориш учун 1800—2000 кубометр сув сарфланган бўлса, прогрессив усулга ўтилган бу миқдор 600—700 кубометрга қисқарди.

Бригадалар бўйича сувни группа бўлиб бошқариш ҳар тарафлама қулайлик яратиб беряпти. Бу ўз навбатида сувчиларнинг сувни тўғри тақсимлаш ва ундан баракали фойдаланиш юзасидан масъулиятини оширди, уларнинг қатъий тартиб билан ишлашини таъминлади. Суғоришда меҳнат унумдорлиги кескин даражада кўтарилди. Бир йўла катта карталарни ва майдонларни суғориш мумкин бўлди. Шу билан тракторлардан янада унумли фойдаланиш имконияти яратилди.

Маълумки, ғўза июлда ёппасига гуллайди, кўсаклайди. Августда унинг ҳосилига ҳосил қўшилади. Ҳар туп ғўзада мумкин қадар кўпроқ ҳосил бўлишига эришиш учун суғоришни усталик билан олиб бориш, «шарбат»ни кўпроқ оқизиш шарт. Биз ҳар йилдагидек бу йил ҳам ана шу тадбирга катта эътибор бераётирмиз. Ҳар бир бригадада икки-учтадан гўнгхона бор. Отхона ва молхоналардан ташилган маҳаллий ўғит шуларда тўпланиб чиритилади. Сўнгра, сув билан оқизилади. Ҳозирча 1968 йил ҳосили учун ҳар гектарга саккиз тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Кузги шудгор олдидан, кўкламги бороналаш, чигит экиш ҳамда ғўзани озиқлантириш билан бирга ерга тушган минерал ўғит гектарига салкам бир тоннадан тўғри келиб қолди.

Ғўзани нормал озиқлантириш билан бир қаторда, унинг сувга бўлган талаб ва эҳтиёжини қондириш йўлида тинмай иш олиб боряпмиз. Бунда группа бўлиб сув тараш қулай келяпти. Группа усулида суғорилган карталар ҳар беш кунда колхоз участка агрономлари ва гидротехник томонидан ўлчаб-текшириб қабул қилиб олинади. Кейин суғориш сифати аниқланади. Шу асосда сувчиларга иш ҳақи ёзилади. Бош сувчиларга сифатли суғоргани учун қўшимча 10 процентдан, уста сувчиларга эса қўшимча 20 процентдан ҳақ тўланади. Бундан ташқари колхоздаги 31 та суғориш группасининг ишларига ҳар 10 кунда якун ясалади. Суғориш графигини ошириб бажарган, сувдан тежаб-тергаб фойдаланган, ғўзани сифатли суғорган сувчилар ва бош сувчиларнинг меҳнати тақдирлаб турилади. Улар қимматбаҳо буюмлар билан мукофотланади.

Саратон суви — ғўзанинг қон-томири. Биз ғўзани саратон сувидан қондириб суғориш учун қўшимча тадбирларни кўрдик. Ҳар бир группага киши бириктдик, сувчилар сонини 177 кишига етказдик. Шу кунларда суғориладиган ғўза майдони 100 гектар ва ундан ошириляпти. Июль ва август ойларида ғўзани суғориш юзасидан суғориш графиклари тузилди. Сувчиларнинг унумли ишлаши учун маданий-маиший шароитлар яратилди.

Биз группа усулини намунали ташкил этиб, ҳар томчи сувдан самарали фойдаланиш тадбирларини кўраверамиз.

Раҳмонжон НАМОЗОВ,
Каттақўрғон районидаги «Чимбойобод» колхозининг раиси.
Николай ШПАКОВ,
колхознинг бош агрономи.
Ёрқул ҲУСАНОВ,
колхознинг гидротехниги.
Суюн АЗИМОВ,
Пирим РАВШАНОВ,
Ўраз ҲАИТОВ,
бош сувчилар.

ҚУШКУПИР районидаги Олтибой Қурбонов номли колхознинг ўртоқ Собир Оллаберганов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси бу йил ҳар гектар майдондан 55 центнердан пахта етиштиришга сўз берган. Ҳозир ғўзалар учинчи марта парвариш қилиняпти. ЎзТАГ фотомухбири К. Отаев олган бу суратда бригада бошлиғи С. Оллаберганов ҳамда сувчи Д. Йўлдошев ўртоқлар (юқорида) тасвирланган. Пастдаги суратда эса ғўзани культивация қилиш пайти.

АНЗУР КОНСЕРВА

Шаҳрисабз консерва заводининг ишчи ва хизматчилари турли мева ва сабзавотлардан мазали консервалар тайёрлаш учун мавсумга жиддий тайёргарлик кўрдилар. Заводнинг коммунист Алексей Зайцев бошлиқ иситиш цехи ишчилари янги техникани жорий қилиш, эскиларини мавсумга тахтлаш ишларини аъло даражада бажариб қўйдилар.

Корхонанинг сабзавотдан консерва тайёрлайдиган цехи ходимлари янги сабзавот ҳосилидан маҳсулот ҳозирлашни биринчи бўлиб бошлаб юбордилар. Ўтган йилларда завод тоғ пиёзи анзурдан тайёрланган маҳсулотлари мазаси харидор-хўрандалар оғзида қолган эди. Ҳозир цех коллективи анзур пиёзидан ана шундай хушхўр маринадланган консерва тайёрлашга киришдилар.

Анзур пиёзи Қашқа воҳасининг Ҳисор тоғидан ва Зарафшон тизма тоғларидан кўплаб келтирилмоқда. Бу ёввойи пиёзнинг кўриниши оддий пиёздан унчалик фарқ қилмаса-да, мазаси, сервитаминлиги билан устун туради. Мутахассисларнинг айтишича, анзур пиёзи инсон саломатлиги учун жуда фойдали.

Анзур пиёзидан консерва тайёрлашда сабзавот цехининг В. Аминов, Н. Лабанова, Н. Сауман, В. Баранникова каби ишчилари кунлик смена топшириқларини муттасил ошириб бажариб, бошқаларга намуна бўляптилар. Шаҳрисабзлик консервачилар шу йилнинг иккинчи кварталида 250 минг банка анзур пиёзидан консерва тайёрлаш ҳаракатида. Шундан 150 минг банкасига турли сабзавотлар, тоғ гиёҳлари аралаштирилган бўлади.

Сабзавот цехида бақлажон, карам ва бошқа маҳсулотларни тозалаб-ювадиган ва кесадиган механизмлар ўрнатилди. Очиқ типда консерваларни стерилезация қилувчи янги техника ишга туширилди. Заводдаги бу янгиликлар консервачилар оғирини енгил қилмоқда.

Сабзавот цехининг ишчилари пиёздан ташқари Қашқадарё областида сабзавотчилик билан шуғулланадиган энг йирик хўжалик — «Китоб» совхозининг соҳибкорлари етиштирган бодринг, карам ва помидор ҳосилидан ҳам консерва тайёрлашга киришдилар. Иккинчи квартал ичида консервачилар 100 минг банка маринадланган бодринг консерваси ва 150 минг банка аччиқ-чучук тайёрлаш учун ишни авж олдириб юбордилар.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ремонт-механика заводи коллективи кўплаб ускуналар тайёрлаб бераётир. Суратда: цех бошлиғи Ю. Климов ва техника назорати бўлимининг мастери Г. Першин ўртоқлар ишлаб чиқарилган пресcларнинг сифатини кўздан кечирмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

ЗОТДОР, СЕРГЎШТ

Бахмал воҳасининг табиати гўзал, иқлими шифобахш. Уч томони осмонўпар тоғлар билан ўралган бу жойнинг ҳавоси салқин. Булоқ суви чорва молларга ҳам даво. Айниқса, тоғ ёнбағирларидаги серўт яйловларнинг пичанини айтмайсизми. Эрта баҳордан то кеч кузгача кўм-кўк бўлиб белга уриб туради. Витаминга бой гиёҳларни еган чорва моллар тез семиради, сутига сут, этига-эт қўшилади.

Ғаллаорол районидаги «Бахмал» совхози ихтисослаштирилган йирик ғаллачилик ва чорвачилик хўжаликларидан бири. Бу ерда ҳар йили 4500 центнер бўрдоқи гўшти етиштирилиб, давлатга топширилади. Хўжаликни Самарқанд областининг гўшт фабрикаси, дейишади. Бу бежиз эмас. Чунки, бу ерга областдаги колхоз ва совхозлардан кўп қорамол келтирилади ва боқиб семиртирилади. Бу гўшт етиштиришни кўпайтиришда жуда муҳим роль ўйнамоқда.

Иттифоқ Қишлоқ хўжалик министрлиги тавсиясига биноан 1967 йилнинг ноябрь ойида совхозга Америка Қўшма Штатларининг Техас штатидан сантагертруда зотли (Сантагертруда — ана шу зотли моллар етиштириладиган жойнинг номи) 12 бош буқа ва бир ярим-икки ёшли 76 бош ғунажин олиб келинган эди. Совхоз чорвадорлари буқа ва ғунажинларни боқиш, улардан насл олиш зотли ва сергўшт моллар сонини кўпайтиришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар. Улар бу борада сарфлаётган куч-ғайрат қувончли натижалар беряпти.

Шуниси диққатга сазоворки, сантагертруда зотидаги буқаларнинг тирик вазни 750—800 килограмм бир ярим-икки ёшли ғунажинларнинг тирик вазни эса 500—600 килограммга етади. Териси худди анор сувига бўялгандек қуёш нурида қип-қизил бўлиб ялтирайди. Улар Бахмал шароитига тезда кўникди. Бу ернинг ҳавоси, суви ва ўти уларга мос келди. Сантагертруда зотли моллар тоғ бағридаги серўт яйловларда эрта баҳордан кеч кузгача яйратиб боқилмоқда ва семиртирилмоқда.

Совхоз директори Абдувоҳид Усанов сантагертруда зотли молларнинг хусусиятини таърифлаб, бундай деди:

— Сантаргертруда зотли моллар гўшт манбаи. Улар кўпайтирилса, аввало, маҳаллий молларнинг зотини яхшилашда, қолаверса гўшт етиштиришни кўпайтиришда жуда катта роль ўйнайди. Улар бизнинг шароитимизга кўникиб қолди. 1967 йилнинг 15 декабрида шу зотли ғунажинлардан бири туғди. Бузоқнинг тирик вазни янги туғилганда 45 килограмм эди. Ваҳолонки, маҳаллий сигирлар бузоғининг тирик вазни 20—23 килограммдан ошмайди. Биз сантагертруда зотли сигирдан туғилган ана шу бузоққа 1-«Бахмал» деб ном бердик. Бузоқ яхши ўсмоқда. Ҳозир унинг тирик вазни 250 килограммдан ошди. Беш ярим ойлик бузоқ бир кеча-кундузда 1000—1100 граммдан ўсмоқда.

Директорнинг айтишича, бу йил ҳозиргача зотли ғунажинлардан 32 та бузоқ олинган. Йил охиригача яна камида 20 та бузоқ олиш мўлжалланяпти. 1969 йилда эса 80 та бузоқ олиш планлаштирилган.

— Планларимиз улкан ва реал, — деди ўртоқ Усанов. — Икки йил ичида сантагертруда зотли буқалардан 850 бош маҳаллий зотли сигир сунъий равишда қочирилади. Ҳозиргача 250 бош сигир қочирилди. 1969 йилнинг охиригача сунъий равишда қочирилган маҳаллий зотли сигирлардан ҳаммаси бўлиб 850 бош бузоқ олишимиз керак. Бунга албатта эришамиз.

Бахмалликлар бу йил Самарқанд областининг хўжаликларига уч бош сантагертруда зотли буқани беришмоқчи. Келгуси йилдан бошлаб ҳар йили 5—6 бошдан зотли буқа колхоз ва совхозларга етказиб берила бошланади.

Совхозда зотли буқа ва сигирларни қишда боқишга алоҳида эътибор берияпти. Уларнинг ҳар бирига бир кеча-кундузда 10 килограмм майдаланган дағал хашак, 4—5 килограмм силос, 2 килограмм концентрат озуқа берилади. Баҳор ва ёз ойларида эса яйловда боқилади.

Зотли молларни боқиш вазифаси Неъмат Назаров, Раҳмон Ҳасанов, Марқабой Холиқулов каби тажрибали молбоқарларга топширилган. Улар ўз бурчларини яхши адо этишяпти, боқимларидаги буқа, сигир ва бузоқларнинг соғлом бўлишига, тез семиришига эришишяпти.

— Зотли молларни кўпайтириш йўли билан, — деди пировардида ўртоқ Усанов, — ҳар йили кўп ва арзон гўшт етиштириб, элимиз дастурхонини ноз-неъматларга сероб этамиз. Бундан ҳам совхоз, ҳам давлат жуда катта манфаатдор бўлади. Бундан ташқари, маҳаллий молларнинг наслини яхшилашга муваффақ бўламиз. Бунинг фойдаси эса ҳаммадан ҳам катта. Ўйлайманки, биз кўпайтирган сантагертруда зотли моллар аста-секин областимиз ва бошқа областлардаги хўжаликларга тарқалади. Шунда жамоат чорвачилигини ривожлантириш, унинг наслини яхшилаш ва маҳсулдорлигини ошириш борасида қилинадиган ишлар янада самаралироқ бўлади.

Б. ИМОМОВ,
Самарқанд область «Ленин йўли» газетасининг ходими.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

БИРЛАШГАН ЎЗАР

Қувасой районидаги 3- ўрта мактаб коллективи янги ўқув йилига тайёргарликни барвақт бошлаб юборди. Ота-оналар комитети, райондаги цемент комбинати, 14- ғишт заводи ва 73- автобаза коллективлари кўрсатган оталиқ ёрдамига таяниб, 26 синф хонаси, спорт зали ҳамда бошқа хоналар муддатидан олдин сифатли ремонтдан чиқарилди.

Ш. Сайдумаров.

Бекобод — биринчилардан

Республикамиз маорифчилари мактабларни янги ўқув йилига намунали тайёрлаш учун кураш бошлаган эдилар. Бу шарафли ишнинг уддасидан чиққанлардан бири — Бекобод район жамоатчилиги ва маорифчиларидир. Улар райондаги ҳамма мактаб биноларини ремонтдан чиқардилар, мактаб ёшидаги болаларнинг барчасини рўйхатга олдилар. Ўқитувчилар ва мактаблар учун етарли даражада ёқилғи жамғариб қўйилди.

— Бу тадбирларнинг ҳаммаси янги ўқув йилида таълим-тарбия сифатини янада кўтаришимизнинг асосий гаровидир, — демоқдалар район маорифчилари.

А. Усмонов.

Дарсликлар тарқатилмоқда

Шаҳрисабз районидаги В. И. Ленин номли 1- мактаб-интернатда янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари жуда эрта бошланган эди. Июнь ойининг ўрталаридаёқ мактабнинг ҳамма хоналари, устахона ва лабораторияларининг ремонти кўнгилдагидек бажарилди.

Мактабда болаларнинг ёзги дам олишини уюштириш масаласига ҳам жиддий эътибор берилди. Соғломлаштириш майдончаси ва ёзги пионер лагери ташкил этилди. Ҳозир болаларга дарсликлар ва керакли ўқув қуроллари тарқатиляпти.

У. Иброҳимов.

РЕМОНТ ТУГАЛЛАНДИ

Риштон районидаги С. Раҳимов, Саидбеков, Киров номли ўрта мактаблар ҳамда Ҳ. Олимжон, Лермонтов, Островский, С. Айний номли саккиз йиллик мактаблар янги ўқув йилига тайёргарлик ишларини тўла-тўкис тугатдилар.

Т. Ортиқов.

Сами АБДУҚАҲҲОР.

ОТА МЕҲРИ

ЭТЮД

Бир танишим бор — боғбон,
Исмидир Рустам Полвон.
Боғбон Бобо кўп қизиқ,
Табиати эмас зиқ.
Уста эртак, мақолга,
Кўкси тўла соқолга.
Ёшлари бир кам етмиш,
Кўрган: — нақ чинор, демиш!
Сўйлаб берди бир эртак,
Қулоқ солингиз, демак:
Бор экан-да, йўқ экан,
Оч экан-да, тўқ экан.
Мингтут деган қишлоқда,
Сой бўйида, тошлоқда
Яшаркан бир ёш деҳқон,
Меҳнат билан чиниққан.
Ери бордир бир парча,
Тўнидаги ямоқча...
Қўш ҳайдаб эртаю кеч,
Бой бўлмаган экан ҳеч.
Бир кун шундай қўш ҳайдаб,
Кесак тепиб, майдалаб,
Ишлаб турган паллада,
Пайдо бўлди далада
Дадаси Равшан Полвон,
Менга ўхшаган боғбон.
Лекин, теги боғи йўқ,
Бекор юрган чоғи йўқ.
Бор экан уч туп олма,
Бир туп нок, яна нима —
Кичик бир сўри узум,
Шу-да бўлгани, қўзим...
Равшан Бобо қараса,
Қовжираб ётар майса.
Қоқ туш пайти, кун иссиқ,
Кун тиғидан кўз қисиқ.
Дарахт барги қилт этмас,
Иссиқдан нафас етмас.
Ҳатто, кўппак Олапар
Сувсиз ариқда ётар...
Фақат деҳқон йигитча
Қора терга ботганча,
Қўш ҳайдарди, тинмасди,
Дам олишни билмасди.
Бобо деди: — Ҳой Душан,
Дадангг сўзига ишон,
Офтоб урар бошингдан,
Дарҳол чиққин қўшингдан!
Лекин, у солмас қулоқ,
Қўшда хўкиз қўшалоқ...
Бобо ялинди аввал,
Янгради хитоб, савол.
Кейин уриб кўрди дўқ,
Барибир бўлмади, йўқ,
Ўғил чиқмади қўшдан,
Наф бўлмади койишдан.
Шундан кейин силтаб қўл,
Бобо олди уйга йўл.

Орадан ўтмай пича,
Йўртиб, зиппиллаганча,
Қайтди Бобо далага,
Ўзин олмай панага,
Юрди офтоб тиғида,
Саратон иссиғида.
Душан ҳайрон. Отаси —
Қўлида невараси,
Душанга ҳеч боқмайди,
Бу иш унга ёқмайди.
Бир зум тўхтаб қўшидан,
Дадасининг ишидан,
Хафа бўлиб ўғилча,
Қичқирди куч борича:
— Ҳой дада, менга қаранг,
(Ўзи бекиёс таранг)
Нима қилиб юрибсиз,
Нега кунда турибсиз?!
Азоб берманг болага,
Олиб келдингиз нега?
Бошидан уриб офтоб,
Етиб қолади нотоб!
Қўрғонга элтинг дарҳол!
Лекин, қулоқ осмас чол.
Юрар қуёш тиғида,
Саратон иссиғида...
Қўшини ташлаб ўғил,
Забардаст йигит норғул,
Боласига ташланди.
Олмоқ бўлиб пешланди.
Бермай болани Равшан,
Деди. — Ўғлим, сен ишон.
Ҳар кимнинки ўзига,
Ой кўринар кўзига!
Қўнғиз деган оппоғим,
Кирпи деган юмшоғим,
Шуни билиб қўй, бўтам,
Эшит ўзинг билсанг ҳам.
Ҳар отага азиздир,
Жонидан ҳам лазиздир
Фарзанди — кўз қораси,
Дилбанд жигар пораси.
Энди билдингми сирин,
Ўғилчанг сенга ширин!
Сен Менга, Мен Отамга,
Бу гап маълум оламга!
Қани чиқар қўшингни,
Бас қил энди ишингни.
Ошга солиб қалампир,
Уйда кутмоқда Кампир!

* * *

Қоқ туш пайти, кун ёнар,
Қўрғончага йўл олар
Невара, ўғил, бобо,
Шу билан эртак адо!
Шу ошдан мен ҳам едим,
Кампирга «раҳмат!» —

БУ ИСНОД-КУ!

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Хатирчи район меҳнаткашларидан олинган шикоят хатига шундай сарлавҳа қўйилган эди. Редакция хатни Хатирчи район партия комитетига юбориб, келтирилган фактларни текшириб кўришни илтимос қилди. Олинган жавобда бундай дейилади:

Текширишда хатда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Натижаси район халқ маорифи бўлими ва касаба союз комитетининг қўшма мажлисида муҳокама қилиниб, 24-мактабда таълим-тарбия ишларини ночор аҳволга тушириганликлари учун директор Ж. Қиличев ва илмий бўлим мудири Ҳакимов ўртоқларга қаттиқ выговор берилди. Я... йилини бошлаб Қиличевни ...лигидан четлатиш лозим... Мактаб маъмуриятининг устидан етарли назорат ...гани учун касаба союз...нинг раиси ўртоқ Жўра... эълон қилинди.

Турли мамлакатларда

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

КОНЧИЛАР КУНИ

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасида кончилар куни нишонланди. Кўмир, кон руда ва калий саноатидаги юз мингдан ортиқ меҳнаткаш шу байрамни ишлаб чиқаришда муваффақиятлар билан кутиб олди. Кон саноатининг кўпчилик тармоқларида ярим йиллик план бажарилибгина қолмай, балки ошириб адо этилди. Шунинг натижасида 1968 йилги халқ хўжалик планини бажаришда кончилар олдида турган вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун яхши замин яратилди.

Бу вазифалар Совет Иттифоқи саноати билан мустаҳкам ҳамкорликда амалга оширилмоқда. Совет Иттифоқи республикага зарур хом ашё ва ёқилғи, шунингдек атом электростанциялари учун ҳар хил асбоб-ускуналар етказиб бераётганлиги натижасида Германия Демократик Республикасининг кончилик ва энергетика саноатини янада ривожлантириш учун катта истиқбол вужудга келди.

ГДР Министрлар Совети кончилар куни муносабати билан бутун республика кончилари вакиллари иштирокида Зондерхаузенда тантанали мажлис ўтказди. Шу мажлисда ГДР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари К. Фихтнер кон саноати ишчилари, инженерлари ва олимларидан 27 кишига «ГДРнинг хизмат кўрсатган кончиси» фахрий унвони берилганлигини эълон қилди.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Ульбрихт имзоси билан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг кончиларга юборилган табрикномасида уларнинг ГДРни иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришганликлари таъкидлаб ўтилди.

ДЎСТЛИК БАЙРОҒИ

ПРАГА. Чехословакия — Совет дўстлиги номидаги бирлашган қишлоқ хўжалик кооперативлари вакилларининг Нитрада (Ғарбий Словакия) бўлиб ўтган Умумсловакия конференциясида 26 кооператив ўртасидаги мусобақа якунланди. Бу йил Совет—Чехословакия дўстлиги жамиятларининг кўчма байроғи Долни-охай қишлоқ кооперативига берилди.

Бу хўжаликнинг ходимлари яхши иқтисодий самараларга эришдилар. Улар Совет давлати 50 йиллиги юбилейида катта маданий-тарбиявий иш олиб бордилар.

БУДАПЕШТДА МЕТРО

БУДАПЕШТ. Будапештда қурилаётган янги метрополитен станцияларидан бирида ўрнатилган дастлабки учта эскалатор бир ҳафта давомида муваффақиятли равишда синовдан ўтди. Бу эскалатор учун асбоб-ускуналар Ленинград заводида тайёрланган бўлиб, совет мутахассислари иштирокида монтаж қилинган.

Совет Иттифоқида Митишчи машинасозлик заводида қурилган метрополитен вагонлари минглаб километр масофани босди. Вагонлар синов пайтида юз минг километрча йўл босиши керак. Шундай қилиб бу ерда торроқ изларда шу вагонлардан фойдаланиш хусусиятлари синаб кўрилади. Синаш ишлари кечаю кундуз узлуксиз давом эттирилмоқда.

Будапештдаги янги метронинг биринчи навбат тоннели бутунлай тайёр. Станцияларда пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Метрополитен яна 20 ойдан кейин фойдаланишга берилади.

ЯНГИ ТЕПЛОЭЛЕКТРОСТАНЦИЯ

БЕЛГРАД. Югославиядаги Костолац шаҳрининг минглаб граждандари «Костолац-2» теплоэлектростанциясининг ишга туширилиши муносабати билан тантанали митингда қатнашдилар.

Янги электростанциянинг қуввати 100 мегаватт бўлиб, рўзғор эҳтиёжлари учун, шунингдек Сербия саноат корхоналари учун электр қуввати ҳосил қилади.

(ТАСС).

ЮҚОРИ ВОЛЬТА РЕСПУБЛИКАСИ. Уагадугу шаҳридаги бозорнинг умумий кўриниши.

В. Коронанцев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ГНЕСИНЛАР номидаги давлат музика-педагогика институти халқ чолғу асбоблари факультетининг студенти Владимир Болдирев — ёшлар ва студентларнинг Софияда ўтказиладиган IX жаҳон фестивали қатнашчиси. Суратда: Владимир Болдирев.

В. Мусаэльян фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СУВАЙШ КАНАЛИДА ОТИШМА

ҚОҲИРА, 9 июль. (ТАСС). Миср қуролли кучларининг расмий вакили қуйидагиларни хабар берди. Исроил қўшинлари кеча соат 18 дан 15 минут ўтганда Сувайш каналига ва Сувайш канали бўйидаги Миср қўшинлари позициясига қараб тўп ва пулемётлардан ўт очдилар.

МЕН агентлигининг хабар беришича, мазкур вакил Исроил қўшинлари асосан аҳоли зич яшайдиган Аларбайин районига қараб ўт очганликларини таъкидлаб ўтди.

Бирлашган Араб Республикаси армиясининг бўлинмалари бунга жавобан ўт очиб, душманни тинчитиб қўйдилар. Шундан кейин ҳам отишмалар давом этиб, соат 20 дан 40 минут ўтганда тўхтади. Вакил шунингдек мана шу ўққа тутишлардан кўрилган зарар аниқланмоқда, деб айтди.

ЯПОН БЕДАНАЛАРИ

Тошкент яқинидаги Қорасув паррандачилик фабрикасининг фермаларига ғалати тухумлар келтирилди. Унинг инкубаторларида Москва областидан юборилган тухумлардан 60 та кулранг митти парранда очиб чиқди. Булар — япон беданалари бўлиб, унинг гўшти ва айниқса тухуми шифобахш хоссага эга ва юрак-қон томир системасининг кўпгина касалликларини даволашда ишлатилади.

Қорасув паррандачилари тажриба тариқасида Ўзбекистонда биринчи бўлиб япон беданаларини урчита бошладилар. Япон беданаси тутқунликка осонгина кўникади, тез ўсиб катталашади ва кўп тухум қилади. Яқин фурсатда парранда фабрикасининг инкубаторларига яна бир неча юз дона бедана тухуми қўйиб очирилади. Булардан чиққан беданалар республикада биринчи бедана фермасини бунёд этади.

Ҳозир Ўзбекистон пойтахтида қирғовул ва какликни инкубаторларда очириш тажрибалари ўтказилмоқда. Гўшти жуда мазали бу ноёб паррандаларнинг дастлабки жўжалари Тошкент ҳайвонот боғи ходимларига берилди.

Ю. ЮДИН
ЎзТАГ мухбири.

ТЕЛЕТАЙП лентасидан

● ХАНОЙ. Вьетнам Халқ армиясининг зенитчилари 4 июлда Вьетнам Демократик Республикасининг осмонига бостириб кирган иккита Америка самолётини Нгеан вилояти тепасида уриб туширдилар. Американинг яна бир самолёти 5 июлда Куангбинь вилояти тепасида уриб туширилди.

Вьетнам информация агентлигининг хабарида айтилишича, Вьетнам Демократик Республикаси осмонида Америка агрессорларининг уриб туширилган жами самолёти 3.027 тага етди.

● ХАНОЙ. Ханойда маҳаллий вақт билан соат 11 дан 10 минут ўтганда ҳаво тревогаси эълон қилинди.

Шаҳар ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари Вьетнам Демократик Республикаси пойтахти осмонига бостириб кирган Америка самолётига ўт очдилар.

● САН — СЕБАСТЬЯН. Испаниянинг Сан—Себастьян шаҳрида халқаро кинофестиваль очилди. Кинофестивалда 16 мамлакат, шу жумладан Франция, Болгария, Чехословакия, Куба, Югославия, АҚШ қатнашмоқда. Совет Иттифоқи бу кинофестивалда «Хотинлар салтанати» фильми билан иштирок қилади.

● КОЛОМБО. Қизил байроқли Тинч океан флотининг «Дмитрий Пожарский» крейсери ва кемаларга қарши курашувчи «Стерегущий» кемаси ва «Полярник» танкеридан иборат совет кемалари отряди 7 июлда Коломбо портига 5 кунлик визит билан келди. Контр адмирал Н. И. Ховрин бошчилигидаги совет кемалари отряди портга кираётганида Совет кемалари билан Цейлоннинг со ҳил батареяси миллатлар салюти бериб бирбирларини олқишладилар.

БЛАЙБЕРГ САЛОМАТЛИГИ ТЎҒРИСИДА

ЛОНДОН, 8 июль. (ТАСС). Кейптаундан олинган хабарларга кўра, ярим йилдан бери ўзганинг юраги билан яшаётган киши — Блайберг саломатлиги яхшиланган. Сўнгги икки кун мобайнида Блайберг оғир аҳволда ётипти ва унга иккинчи марта ўзганинг юраги қўйилмоқчи, деган миш-мишлар юриб қолган эди. Блайберг гепатит ва зотилжам бўлиб қолганлиги сабабли операция қилинган эди. Унинг профессор Бернард клиникасида ётганлигига икки ҳафта бўлди. Клиника чиқарган бюллетенда айтиладики, ҳозирги вақтда врачлар «шошилинч чоралар» кўриш ниятида эмаслар, Блайберг ўпкасини даволаш учун антилимфацит сиворотка олади, холос.

ТИНЧ ОКЕАНДА АТОМ ПОРТЛАШИ

ПАРИЖ, 8 июль. (ТАСС). Франция Тинч океанининг жанубий қисмида ядро синовларини яна бошлаб юборди. Кеча у Муруроа ороллари устида ўртача қувватдаги зарядни портлатди. Франция ҳукуматининг бу ерда тарқатилган ахборотида шу ҳақда гапирилади.

Иккинчи учрашув ҳам кечиктирилди

СТОКГОЛЬМ, 8 июль. (ТАСС). Шахмат тожини олиш учун даъвогарлик қилаётганлар ярим финал матчининг кеча кечқурун Мальма шаҳрида Борис Спасский билан Бент Ларсен ўртасида бўлиб ўтган иккинчи учрашуви қирқинчи юришда кечиктирилди.

СОВЕТ МЕДИКЛАРИНИНГ МЕҲМОНИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг бош директори доктор Марселино Кандау СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва СССР медицина Фанлари академиясининг таклифига биноан СССРга келди. СССР соғлиқни сақлаш министри академик Б. В. Петровский бугун уни қабул қилди.

Совет медикларининг меҳмони Совет Иттифоқида бир ярим ҳафта бўлади. У Москвадан ташқари, Бокуда, Тошкентда, Олмаотада ва Новосибирскда бўлади.

(ТАСС).

Ўрта Осиёда ер қимирлади

ДУШАНБА (ТАСС). «Душанба» сейсмик станциясининг автоматик приборлари 8 июлда ер ости тебранишлари бўлганлигини қайд қилдилар. Ер 10 минутдан кўпроқ қимирлаб турди. Бу тебранишларнинг кучи Душанбада тўрт баллдан ортиқроқ. Тошкентда қарийб уч балл, Самарқандда беш балл бўлди.

«Душанба» станциясининг мудири П. Г. Семёнов қуйидагиларни хабар қилди: ер қимирлашнинг маркази Ўзбекистоннинг Денов шаҳри яқинида, Тожикистон пойтахтидан ғарби-жанубда 105 километр масофададир. Олимлар узоқ вақтлардан бери сейсмик активлик сезилмаган бу районда ер ости тебранишларининг анча давомли бўлиши Помир—Олтой тоғ тизмалари бўйлаб ғоят чуқурликда юз берган тебранишларни сабаб қилиб кўрсатмоқдалар.

Ер қимирлаш бирон-бир вайронгарчилик келтирган эмас. Қурбонлар йўқ.

ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ВАРШАВА, 8 июль. (ТАСС). Бугун Варшавада Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг навбатдаги пленуми очилди. Пленум Польша Бирлашган ишчи партиясининг V съездига тайёргарлик кўриш масалаларига бағишланган.

ФРАНЦИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПАРИЖ, 8 июль. (ТАСС). Бугун Париж чеккасидаги Нантер деган жойда Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми очилди.

Пленумда Франция Компартиясининг бош секретари Вальдек Роше сиёсий аҳвол ва партиянинг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ ОБЛАСТЬ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

ПРАГА, 8 июль. (ТАСС). Бир неча кун давомида Чехословакия Социалистик Республикасида Чехословакия Коммунистик партиясининг фавқулодда область конференциялари бўлиб ўтди. Бу конференцияларда мамлакатдаги ҳозирги сиёсий аҳвол, съезд олди даврида область партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди ва Чехословакия Компартиясининг шу йил сентябрь ойида бўладиган фавқулодда съездига делегатлар сайланди.

Конференциялар ишида Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг вакиллари иштирок этдилар.

КОМПАРТИЯ НОМЗОДЛАР КЎРСАТМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 8 июль. (ТАСС). Кеча АҚШ компартияси навбатдан ташқари съезднинг якунловчи мажлисида Компартиядан президентликка номзод қилиб негр аҳолисининг вакили Шарлен Митчелл кўрсатилди.

Партиянинг бош секретари Гэс Холл ана шу қарорни эълон қилди.

Партия миллий комитетининг аъзоси Уильям Паттерсон съезд АҚШ вице президентлигига номзод қилиб Компартиянинг ёшлар иши бўйича секретари Майкл Загареллани кўрсатганлигини эълон қилди.

АЖИБ ҲАНГОМАЛАР

АЁЛЛАР «ҲИЙЛАСИ»

Литва полкининг штаб-ротмистри Александр Андреевич Александров 1816 йилнинг 9 мартида истеъфога чиқарилди. Дастлаб оддий казак, кейин эса корнет, поручик ва Георгий хочи кавалери бўлган бу кимса жасур одам ва содиқ дўст сифатида шуҳрат қозонган эди. ...шанда Александр Андреевич Александров номи билан... Надежда Андреевна Дурова яшириниб юрганини ким ҳам хаёлига келтирибди дейсиз...

Эндиликда, «Кавалерист—қиз» деган ажойиб хотиралар автори Н. А. Дурова ҳаммага маълум. ...тан, унинг ўзини эркак қилиб кўрсатиш «ҳийласи» тарихи ҳам ...лати.

Эрамизгача бўлган III асрдаёқ ...иналик қиз Агнодика эркакча ...иниб хотин-қизлар учун ман ...инган табобатни ўргана бошлади. У тезда машҳур табиб ...тида шуҳрат қозонди. Агно... ўз сирини даволаниш учун ...олдига тез-тез келиб турадиган айрим ишончли кишиларга айтарди. Уни кўролмайдиган рақиблари Агнодикани ...ликда айбладилар. Шунда Агнодика буни тан олишга мажбур бўлди. Фақат баъзи обрўли кишиларнинг аралашувигина уни қаттиқ жазодан сақлаб қолди.

Илмга ташналик, одамларга яхшилик қилиш истаги асрлардан бери ҳуқуқсиз бўлиб келаётган аёлларнинг яна «қаллоб»лик қилишларига сабаб бўлди. 1400 йилда Краков студентлари орасида Навойка исмли қизни сезиб қолишди. Бу қиз икки йил бадалида лекцияларга қатнаб, ётоқхонада яшади. Фақат у бакалавр унвонини олишга салгина қолгандагина фош этилди. Навойка бу жасорати учун қаттиқ жазоланди. Уни монастирга қамаб қўйишди.

Аёлларнинг бу каби «ҳийла-найранг»лари ҳақида гап кетганда ўз вақтида катта шов-шувларга сабаб бўлган ва ҳали-ҳамон тиллардан тушмай келаётган бир воқеани эсламасдан бўлмайди. Рим папаси Иоан VIII Авлиё Петрнинг тахтига Папа Лев IV дан кейин ўтирган эди. Бироқ Рим ҳукмдорлари хронологиясида Лев IV дан кейин Иоан VIII ни эмас, бошқа номни учратамиз. Бунинг боиси бор, албатта. Христиан дунёсининг бошлиғи сифатида икки йил, етти ою тўрт кун ҳокимлик қилган авлиё Иоан VIII Рим яқинида кўз ёраётганда ҳалок бўлди. Қаранг-а?! Папа аёл киши экан.

Бундай фактлар тарихда анчагина учрайди. Саксониялик София Апитца, австриялик Мария Кеттнерат, инглиз қизлари Мэри Род, Анна Мэри Арнольд, швед қизи Ионна—София Лектлар ҳам эркак кийимида матрослар орасида хизмат қилишиб ажойиб саргузаштларни бошдан кечирганлар.

Шуниси қизиқки, бу каби «қаллоб»ликнинг кўпчилиги муҳтожлик, ҳуқуқсизлик, буржуазия ахлоқи ҳукм сурган дунёда ўзини кўрсата билмаслик туфайли бўлган. Ана шу даврнинг ярамас қонун-қоидалари «ожиза»ни эркак кийимига ўралишга, бошқа номда юришга, «худо лаънатлаган» аёлликдан қутулишга мажбур қилган. Бўлмаса, нега турк қизи Хаика уч йил аскар бўлиб хизмат қилди. 1893 йилда «Тюркише корреспондент» газетасининг ёзишича Хаика ўз акаси Али Редшеба ўрнига аскарликка ёзилган. У оилани бирдан бир таянчи бўлган акасидан жудо қилмаслик учун шу кўйга кирди.

Хуллас, аёллар қилган «ҳийла»лар қай тарзда бўлишидан қатъи назар, улар фақат бир мақсадни кўзда тутган. Аёллар ўз ҳуқуқлари учун курашганлар, ўзларининг инсонликларини кўрсатиб қўйиш учун шундай қилганлар.

Р. ОЛЮНИН.

«Неделя»дан

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Эстрада концерти, 9.30 — Камер куйлар, 9.50 — «Республика пахта далаларида», 11.15 — Совет конституциясининг 50 йиллиги олдидан, 11.25 — Куйлардан-куйларга, 12.15 — Музикали танаффус, 13.30 — Грузин эстрада куйлари, 16.10 — «Ҳаёт — қўшиқ» (музикали очерк), 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Ўзбекистон композиторларининг симфоник асарлари, 18.00 — «Кураш ва бахтиёрлик рамзи (русча), 18.10 — Совет киноси қўшиқлари, 18.40 — Спорт (русча), 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» радиожурнали, 20.30 — Концерт, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Кечки концерт, 22.20 — Қўшиқлар, 22.40 — «Шеърият кутубхонаси», 23.15 — Талабаларга мувофиқ концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — Улар бахтимиз учун курашганлар, 18.40 — Ленин таълимоти миллионлар қалбида, 19.00 — Шу куннинг созандалари. К. Комилов, 19.40 — Телеянгиликлар, 19.55 — Кўрсатишлар программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Артек. 1968 йилнинг ёзи (ҳужжатли фильм), 18.20 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан (кинофильм), 19.20 — Эстрада куйлаларидан концерт.

Ўзбек тилида: 20.00 — Ўзбек Совет поэзиясининг телевизион антологияси. Т. Йўлдош, 20.10 — Беш йилликни муддатидан илгари, 20.25 — Чолғу куйларидан концерт, 21.00 — Телефильм, 21.30 — Қасос (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — Мультфильм.

Рус тилида: 20.25 — Сўнгги (телевизион бадиий фильм), 22.20 — Венгер халқ куйларидан концерт.

КИНО

ЁЗГИ БИНОДА

Қаттиқ ёнғоқ — «ФЕСТИВАЛЬ».
Салават Юлаев — «ХИВА».
Вена қизлари — ТЕЛЬМАН номли.
Калит — НАВОИЙ номли.

ТОШКЕНТ «ПРИБОР» МАГАЗИН-САЛОНИДАН

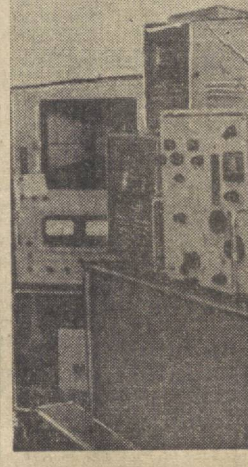

нақд пулга ва пул ўтказиш билан радио ва электр ўлчагич, контроль ва бошқариш, гидрометеорология асбоблари; синаш машиналари, химия идишларини

СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.

Адрес: Тошкент—96, Ғ. Ғулом кўчаси, 2-уй (4, 9, 11, 15-трамвайлар, 11, 12, 32, 48-автобуслар, 12-троллейбуснинг «Оқтепа» бекати).

СИРДАРЁ ТАЯНЧ-НАМУНА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ТЕХНИКУМИ

1968—69 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКУМ ТАЙЁРЛАЙДИ: автомобиль, трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарини ишлатувчи ва ремонт қилувчи кенг профилли техниклар; қишлоқ хўжалик электрик қурилмаларини ишлатувчи ва ремонтловчи техниклар; ўқиш давомида слесарь, токарь, шофёр, электромонтёр, тракторчи, машинист касблари ўргатилади. Ўқишда улгурувчиларга стипендия берилади.

Қабул қилинганлар ётоқ билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати

кундузги бўлим учун:

7-8 синф маълумоти билан 3 йил 6 ой, 10-11 синф маълумоти билан 2 йил 6 ой;

сиртқи бўлим учун:

7-8 синф маълумоти билан 4 йил 6 ой, 10-11 синф маълумоти билан 2 йил 6 ой.

Аризалар 15 августгача ва 15 августдан 1 ноябргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача ва 1 октябрдан 15 ноябргача ўтказилади.

Ўқиш 1 сентябрь 1968 йил ва 2 январь 1969 йилдан бошланади.

Аризага қуйидагилар қўшиб топширилади:

маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, автобиография, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳноманинг нусхаси, паспорт ва ҳарбий ҳужжати (шахсан кўрсатилади), меҳнат ёки колхоз дафтарчасининг кўчирмаси (2 йилдан ошиқ иш стажи бўлганлар учун), бешта фотокарточка (3х4 см), медицина справкаси (форма № 286), турган жойидан справка, ишлаётган жойидан справка (сиртқи бўлимга кирувчилар учун)

Кириш имтиҳонлари қуйидаги фанлардан ўтказилади:

7 синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар учун: ўзбек тили (диктант), математика (оғзаки);

10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар учун: математика (оғзаки), ўзбек тили ва адабиёти (иншо).

Эслатма: Икки йиллик ишлаб чиқариш стажига эга бўлган ва ишлаб чиқаришдан йўлланмаси бўлган кишилар конкурссиз қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Сирдарё область, Сирдарё район, «Малик» тажриба хўжалигидаги Сирдарё қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникуми.

СССР НЕФТЬ ЧИҚАРИШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ А. Қ. АЗИЗҚОРИЕВ НОМЛИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ҚЎҚОН НЕФТЬ ТЕХНИКУМИ

1968—69 ўқув йили учун кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникум қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди.

Нефть ва газ конлари геологияси ва қидируви, нефть ва газ қудуқларини пармалаш, нефть ва газ қудуқларини эксплуатация қилиш, нефть ва газ конлари геофизикаси, нефть ва газ конларини ускуналаш, саноат корхоналарини электр ускуналаш.

Техникумга тўлиқсиз ўрта ва ўрта маълумотли граждандар қабул қилинади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Стипендия умумий тартибда тўланади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Техникум адреси: Қўқон шаҳар, Карл Маркс кўчаси, 26-уй. Телефон 22-04, 35-16, 36-80.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги

6 «ҚУРИЛИШ ТРЕСТИГА»

Тошкент область Бекобод шаҳридаги қайтадан ташкил қилинган қурилиш ташкилотларига

участка бошлиғи вазифасига инженерлар ва қурувчи-техниклар, прораб, усталар, бўлим бошлиғи ва уларнинг ўринбосарлари, план бўлими ва бухгалтерия ишчилари, ҳамма мутахассисдаги малакали қурувчи-ишчилар

КЕРАК

Оилалилар 3-6 ой ичида турар жой билан, ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент — ГСП, Педагогический кўчаси, 75-уй, кадрлар бўлими. Телефонлар: 5-12-89, 5-14-38.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

...ган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и ... Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б. № — 159. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 08585.